

SITUATION

S

T

M

#209

JANUARI 2015
ÅRGÅNG 20

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**40 ÅR AV
FRI ABORT**

**GRAFFITIDOKTOR
JACOB KIMVALL**

**ROMERNAS HÅRDA
ARBETE ATT ÖVERLEVA**

**HÅRDROCKS-
HANTVERK I EXIL**

MIKAELA

"Dalen kommer alltid att vara i mitt hjärta. Det är där jag har mina rötter och jag älskar mina — gamla hoods."

LAUREN

DANIEL BLIXT ELIN LUCASSI XAVIER DOLAN MARIT SAHLSTRÖM NIKKE STRÖM ZELDA

SÄLJ PÅ AUKTION

VÅRA EXPERTER HJÄLPER SÅVÄL PRIVATKUNDER SOM FÖRETAG MED FÖRSÄLJNING AV:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS

LADDA NER VÅR APP

Inom några få minuter är du redo att lägga bud eller sälja varor.

Lauritz.com

A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 11-16

JOEL NILSSON

20 DET ÄR EN FIX IDÉ JAG HAR, ATT HA NYA STRUMPOR VARJE MATCH.

När Mikaela Laurén tog VM-titeln i lätt mellanvikt från Alexandra Lopes ville hon bjuda publiken i Västerås "på show och se tuff och kvinnlig ut samtidigt"

MARIE FENKÉNIA

30 DÄR ESFAHAN ÄR VALV ÄR STOCKHOLM VINKLAR OCH LINJER

Owring Haghany på Crimson Oath Guitars om det som inspirerar deras instrument

BRIGITTA LAGERSTRÖM/TIT

36 DEN POLITISKA KAMPEN GAV OSS ABORTRÄTTEN

Lena Lennerhed, professor i idéhistoria och forskare vid Södertörns högskola som också skrivit boken *Historier om ett brott: illegala aborter i Sverige på 1900-talet*

14 Graffitidoktorn

Jacob Kimvall är förmodligen världens första doktorand i graffiti. Och målar lagliga väggar

16 Det hårda arbetet att överleva

Det finns anledningar till att det fortsätter sitta romer som tigger på gatorna

34 Ljudet kvar i bilden

Ljud och bild från i går måste sparas om i dag för att finnas kvar i morgon

58 Svepet

Elin Lucassi, Xavier Dolan, Replokalen, Marit Sahlström, Twiggy Frostbite, Klarabiografen, Zelda, recensioner med mera

7 Daniel Blixt

Poesidebut med skolans värld som inspiration

8 Gata fram och tillbaka

Långholmsgatan är en före detta Europaväg mellan två broar på Södermalm

10 Situation Waldersten

11 Maria Hagström

Alla sitter då och då i lite insnöad skit. Även 08:or

40 Stolt

Klart soc och vårad

42 Min plats i stan

Lasse Blomqvist är fortfarande Nyfiken blå på Lappkärrsberget

45 Mina drömmar

Kersti Wahlström i Uppsala vill återvända till arbetet

46 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

64 Brillant

Basist Nikke Ström, AB Basomhelst

66 Läsaren

Jens Fredell, Sickla

Daniel Blixt

CARLA OREGO VEIZ

Den där tiden på året igen

Varje år håller vi på att glömma samma sak när vi gör det sista numret för året rent produktionsmässigt, men det första numret för det nya året rent numreringstekniskt.

Nämligen att ändra numreringen av årgången i tidningshuvudet. Nu under år 2015 är det alltså årgång 20 som kommer ut. Vilket vi kom på att ändra i sista sekund innan vår tidsfrist i tryckeriets prepressdator där nere i det allra mörkaste av Småland rann ut.

I SITUATION STHLM nummer 186 från februari 2013 skrev reporter Jan Lindström ett uppmärksammat reportage om de tiggande romerna

som då började bli ett omtalat och uppmärksammat faktum på stadens gator. Det reportaget kunde ta död på en hel del vid tiden florerande rykten om människohandel, kriminella ligor och miljonbelopp i omsättning. I det här numret följer Jan Lindström upp det reportaget med ett nytt nedslag i just romernas situation i Stockholm i dag.

De flesta demokratiska rättigheter i ett samhälle har man fått kämpa sig till. Så även rätten till fri abort. Första januari 1975 trädde lagen i kraft som gav kvinnor rätten att själva bestämma. Efter en kamp under i stort sett hela 1900-talet. Alexandra Sundqvist ser tillbaka på 40 år av fri abort och framåt, där motståndet

till rätten att själv välja kanske inte blivit större genom åren, men alltmer sofistikerad.

Mikaela Laurén är van att kämpa och slåss för sig och sitt. Vare sig det är i simbassängen, på fängelsets rastgård eller i boxningsringen så ser hon till att driva sig och sitt dit hon vill. Gerd Eriksson träffade en nybliven världsmästare i lätt mellanvikt som då och då kramar avtryckare med Dogge Doggelito.

Formaten som vi lagrar ljud och bild i blir snabbt gamla och utdaterade. Vem äger i dag en fungerande SyQuest-maskin? David Bogerius såg och lyssnade av hur vi gör i dag för att ha kvar det ljud och den bild vi sparat sedan i går.

DESSUTOM KAN DU läsa om Crimson Oath Guitars från Råcksta – två iranska exilhårdrockare som bygger fantastiskt vackra stränginstrument. Och om Sveriges första doktorand i gatukonst, Jacob Kimvall – som emellanåt själv målar lite. På laglig vägg.

Då så. Mot ljuset och 2015.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Väldigt kul att få vara delaktig"

Madelen Wennerström

GÖR: Säljer Situation Sthlm
"JAG SÄLJER TIDNINGEN på olika platser, där jag tycker att det finns kunder och där de ser mig. Ofta runt Fridhemsplan, i Karlberg och i Älvsjö. Är man glad och positiv

så går det bra att sälja när som helst på året. Just nu är det julnumret och av erfarenhet vet jag att det brukar rulla på ju närmare jul man kommer. Många kunder önskar god jul och säger att de hoppas att också jag ska få det bra i jul. Det vet jag att jag kommer att få, det blir en kalasbra jul. Jag ska fira jul med mina barn och barnbarn, som jag ofta är barnvakt åt. Vi åker till min mamma och pappa i Värmland. Det blir fyra generationer samtidigt."

Jonas Laestadius

GÖR: Läser ekonomi på YBC i Nacka. Har installerat och förbättrat försäljarnas smartphones för kortbetalning.

"FÖR FJÄRDE GÅNGEN under det senaste året har jag nu samarbetat med Situation Sthlm i deras kortköpskampanj.

Min relation till Situation Sthlm påbörjades när jag fick möjligheten att spendera mina två praktikveckor i åttonde klass där, sedan dess har jag aldrig tvekat när jag har blivit tillfrågad om att utföra uppdrag för Situation Sthlm.

Det känns därför också väldigt kul att få vara delaktig i det unika initiativ som Situation Sthlm i dag driver i form av just sin kortköpskampanj.

Som jag ser det finns ingen bättre jobb-erfarenhet och jag ser fram emot att fortsätta vara involverad i Situation Sthlm i framtiden."

Marie Peterson-Egnell

GÖR: Korsordsmakare. Lös hennes senaste korsord på sidan 57.
"I DRYGT FEM års tid har jag varje månad gjort korsorden i Situation Sthlm, trots att jag själv är småländska sedan födseln.

Egentligen är jag journalist i grunden, men jag började göra korsord när min äldste pojke var liten och jag ville vara hemma mer. Sedan 1998 är jag korsordsmakare på heltid, och förutom i Situation Sthlm kan du hitta mina kryss i exempelvis Aftonbladet, Hemmets Journal, Dagens Industri samt ett antal korsordstidningar.

Jag bor i en gammal prästgård på landet tillsammans med min make Ulf och våra tre barn... nåja, de två äldsta är mer eller mindre utflugna."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
 Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljningsblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör & ansvarig utgivare
 Ulf Stolt
 ulf@situationsthlm.se
 08-545 953 90

Reporter
 Maria Hagström
 maria@situationsthlm.se

Consigliere
 Jan Lindström

Art Director
 Jesper Weithz

Webbredaktör
 David Bogerius

Redaktionsråd
 David Bogerius, Gerd Eriksson, Alexandra Sundqvist

Korrektur
 Hanna Hård

Medverkande skribenter
 Henrik Emilson, Maria Lindén

Medverkande fotografer & illustratörer
 Marc Femenia, Martina Holmberg, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
 www.situationsthlm.se

E-post
 red@situationsthlm.se

Tryck
 V-Tab 2014

Räckvidd
 153 000 läsare
 (Orvesto konsument 2014:2)

Upplägga
 33 100 ex/mån (TS helår)
 ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD

Pia Stolt
 pia@situationsthlm.se
 08-545 953 87

Ekonomi
 Lilian Dahlqvist
 lilian@situationsthlm.se
 08-545 953 86

Adress
 Krukmakargatan 34A
 118 51 Stockholm

Tel
 08-545 953 91

Fax
 08-668 79 09

Organisationsnummer
 55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 25 59 89-6
 bg. 5357-3259

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
 Jenny Lindroth
 jenny@situationsthlm.se
 08-545 953 88

Samordnare
 Ingmari Olofsson
 ingmari@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Mariah Jansvik
 mariah@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Jonas Svensson
 jonas@situationsthlm.se
 08-545 953 81

Telefonnummer distribution
 08-545 953 81

Öppettider
 Måndag till fredag kl. 8-15
 Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
 pg. 28 19 18-3
 bg. 5357-3259

Organisationsnummer
 8024 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION
 Herman Sundgren
 herman@situationsthlm.se
 08-545 953 94

Carl Larsson
 carl.larsson@mediakraft.se
 tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
 robert.wallner@mediakraft.se
 tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
 12 nummer kostar 660 kronor

E-post
 situationsthlm@pressdata.se

441 Tryckbak 428

I huvudet på läsarna

"Men alla nummer blir alltid lästa"

Tycker bra om tidningen

Har flera gånger tänkt skriva några rader, för att få tala om att jag tycker väldigt bra om tidningen.

Inte alltid har jag tid att läsa den, när den är nyköpt, men alla nummer blir alltid lästa.

Blandningen av artiklarnas och reportagens innehåll gillar jag.

I fredags, 5 december, köpte jag tidningen av en försäljare vid Stockholm Södra. Han lyste upp min dag genom sitt sätt att vara. En klok människa som gav uttryck för många goda tankar. Dessutom verkade han även i handling vara en fin medmänniska.

Vanligtvis handlar jag tidningen i Mårsta vid Coop. Har dock sen en tid tillbaka inte sett någon av dem som brukar sälja där. Hoppas de har det bra.

BODIL KÄLLGÅRDEN

Begär det omöjliga

På novembernumrets insändarsida skriver Lasse Morin om "att begära det omöjliga" – demand the impossible – och retar sig på att begreppet givits engelsk utformning medan han är ganska säker på att upphovet är franskt.

Däri har han rätt. Tankegången brukar härledas till den franske finansministern Charles Alexandre de Calonne (1734–1802). Skicklig och hårt arbetande irriterade han sig när drottning Marie-Antoinette, som inte gillade honom, framförde mer eller mindre orealistiska propåer. Vid ett tillfälle kom det: "Ers Majestät, om det är möjligt är det redan gjort. Om det är omöjligt skall det göras."

Men en sådan allmänt hållen maxim kan naturligtvis ha ett mycket äldre ursprung. Det skulle

inte förvåna mig om Karl den Store eller romarna eller redan de gamla grekerna...

BJÖRN KINBERG, DJURSHOLM

Svårskrollad hemsida

Hemsidan är nog bra för användare med smart skärm i stående format, men i en webbläsare på en dator är det problematiskt med en så "scrollig" design. Jag tycker att det är bäst att i största möjliga mån undvika behovet av att scrolla. För textmassa och sånt kan det ju behövas, men att lägga saker efter varandra är ingenting jag upplever som uppmuntrande utan snarast avskräckande.

Jag går in på er hemsida för att söka info och tycker att det är jobbigt när designen verkar vara så hårt inriktad på att få användaren att strösurfa. Man får jobba sig igenom informationsmängden lite slumpartat.

Jag antar att designen är anpassad till ett generellt smartskärmstänk, där beteendet för att hitta info antas vara intuitivt scrollande och klickande.

Kanske har min negativa upplevelse med tekniken att göra, kanske är det personliga preferenser.

Jag upplever även designen som trång när det är whitespace på sidorna på min datorskärm i kombination med den långa "informationslistan". Jag vet inte om det är möjligt att ha separata hemsidor, en med liggande design anpassat för mus och en med stående design med länkar anpassat för fingrar, men vore det möjligt så vore det kanske värt att fundera på.

Nu blev det mycket subjektivt gnäll från en person som inte har någon erfarenhet av webbdesign, jag hoppas att jag åtminstone lyckats förmedla någon sorts förklaring.

KERSTIN MÅNSSON

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34 A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Vi vill ha dig.

Och din syrra. Din mamma. Din granne. Och kanske din kompis. För tillsammans kan vi göra världen bättre. Vill du vara med? **Sms:a medlem till 72900** eller gå in på www.naturskyddsforeningen.se. Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Naturskyddsföreningen

HUVUDSTAN

Allt om is
och medar

PÅ HAL IS På trettondagen 6 januari är det skridskons dag på Östermalms IP. Då finns det möjlighet att prova på det mesta som har med is och medar att göra. Hastighets-skridkor, långfärdsskridkor, kälkhockey, bandy och konståkning är några av aktiviteterna. Det finns också möjlighet att lära sig om isvett och göra säkerhetsövningar för naturisar. Dagen avslutas med ett hejdundrande skridskodisko och levande musik.

– Vi har byggt en scen mitt på isen där ett niomannaband kommer att bjuda på jazz och därefter kommer en dj och håller musiken i gång, säger Jonny Conmar som är enhetschef i Stockholms stad.

Alla aktiviteter under dagen är gratis och evenemanget pågår mellan 12.00 och 20.00.

GERD ERIKSSON

HANS JOBB ALETCREATIVE COMMONS

Re:Pair – snyggaste skorna i vår

HÅLLBARHET När Stockholms Skomakareförening såg hur många skor som lämnades in till Stadsmissionen och sedan kasserades fick de en idé. De beslutade att lärlingar i stans skomakerier skulle få ta hand om de ratade skorna och pyssla om dem enligt alla konstens regler.

Efter omklackning, sulning, limning och allmän genomgång blir de gamla skorna som nya.

– Vi bidrar till att dojorna får en längre livscykel samtidigt som vi vill lyfta fram skomakaryrket, säger Carina Eneroth från Stockholms Skomakareförening.

Skomakerier i både Vasastan, Kungsholmen och Söder är med och räddar de gamla skorna – helt ideellt. De lagade skorna säljs för närvarande på Stadsmissionens butik på Nytorget, men kommer successivt att säljas i flera av deras butiker i stan. **GERD ERIKSSON**

"Vi kan aldrig slå oss till ro och tro att förnuftet kommer att segra. Demokrati och rättvisa är bara en förlängning av åsikter. Och dessa måste ständigt återerövrats med argument för att inte ersättas av någonting annat."

Mattias Lundberg, leg. psykoterapeut och psykolog och docent i psykologi vid Umeå universitet samt Michael Gruber, fil.dr vid samma universitet, skriver i ett fyrapunktprogram om hur SD:s politiska åsikter – med en strategi som bygger på forskning om hur människor tänker, hur åsikter och beteenden uppstår – ska bemötas.

Spara på vägarna

SNÖRÖJ Hittills i vinter har det inte kommit något snöfall att tala om. Men staden har ändå budgeterat 190 miljoner kronor för snöröjning. Vad händer med de pengarna när de inte behöver användas för att skotta snö?

– En del av de pengarna går till att sanda och salta när det är frost och halka. Det gör vi på nätterna för att vägarna ska vara färdiga till morgonen, säger Mats Frej på trafikkontoret.

Blir det inga pengar över en snöfattig vinter som den här?

– Jo, håller det milda vädret i sig året ut kommer vi att kunna lämna tillbaka mellan 30 och 40 miljoner till stadens kassa.

För två år sedan var det rejält med snö och då kostade snöröjningen 240 miljoner kronor. Men det är inget politikerna knorrar om, enligt Mats Frej. Säkra vägar är A och O för Trafikkontoret.

– Det är väldigt svårt att göra en budget efter att det alltid ska vara en meter snö. **GERD ERIKSSON**

Ljus och konst på Albyberget

UPPLYSNING För de boende på Albyberget är gångvägen till tunnelbanan och centrum en viktig sträcka, men de har upplevt den som mörk och otrygg. Nu har det blivit ändring på det. Gångvägen har fått lampor med ny LED-teknik som gör att även omgivningen vid sidan av vägen blir upplyst. Dessutom kommer det att projiceras ljusbilder på stenväggarna längs med gångvägen som en konstupplevelse. Vad det ska vara för bilder bestämmer de boende på Albyberget själva. De skickar in sina bidrag och därefter blir det röstning. Temat på bilderna ska vara "Vårt Alby". Konstbilderna kommer på plats under januari.

– Det här är ett helt nytt sätt att jobba med belysning, samtidigt som det blir mer upplyst drar det mindre energi. Och så är det roligt att vi har engagerat medborgarna, säger Thomas Dottman som är belysningsingenjör på Botkyrka kommun. **GERD ERIKSSON**

AV WILLIAM SHAKESPEARE

Trettondags- afton

Medverkande Jacob Ericksson, Sofia Pekkari, Rasmus Luthander, Filip Alexanderson, Alexandra Rapaport, Jennie Silfverhjelms, Per Mattsson, Andreas T Olsson, Johan Rabaeus, Lindy Larsson, Bengt CW Carlsson, Rolf Skoglund, Sten-Johan Hedman Musiker Göran Martling, Tomas Norberg, Charlie Malmberg
Översättning Lars Huldén Regi Åsa Melldahl

DRAMATEN

.....
POESI GYMNASIELÄRAREN DANIEL BLIXT SKRIVER OM SKOLAN

"Utvecklings- samtal är ett väldigt fint ord"

FÖR LÄRAREN DANIEL Blixt är skrivandet ett behov, han har ord i kroppen som måste ut. Och i hans debutbok *Utvecklingssamtal* blev de till dikter kring skolans värld.

– Jag har vänt blicken mot mig själv, min vardag och det jag möter i skolan, säger Daniel Blixt som är gymnasielärare i svenska och historia i Stockholm.

– Jag känner starkt för de elever jag möter. Jag blir väldigt berörd av människans villkor: vi väljer inte våra föräldrar, man kan ha en jättetuff uppväxt, det kan hända en massa saker, man kanske själv har besvär eller funktionshinder, och det måste man leva med, försonas med, hitta kraft och gå framåt. Jag lever i den miljön, skolan är ju så – det finns elever som har det ganska trasigt. Det kan vara väldigt sorgliga men också vackra historier. Men det här är ingen dokumentär skildring av skolan, det är ett skönlitterärt verk. Allt är fiktion, men allt är ändå sant.

Vad vill du berätta om skolan?

– Det är inget politiskt inlägg om skolan. Jag vill beskriva hur det är, sätta ord på en verklighet som finns. De här människorna finns i alla skolor i Sverige. Det är ingen helvetesvandring jag beskriver, jag vill också förmedla hopp. Vi löser inte problem genom snabba kast utan det är en process med samtal, närhet och medmänsklighet.

Varför har du valt titeln *Utvecklingssamtal*?

– Det handlar inte bara om att som lärare sitta en halvtimme med en elev och förälder, det handlar om utvecklingssamtal på en större nivå. Man kan ju också ha utvecklingssamtal med sig själv inombords. Diktsamlingen rör sig kring skolan, men också kring jaget som också tänker tillbaka på sitt eget liv. Utvecklingssamtal är ett väldigt fint ord som kan rymma så mycket.

MARIA HAGSTRÖM

Joshi Helgesson
Konståkningslandslagets
toppgrupp. Fotad av
Emma Svensson.

Världsstjärnor på hemmaplan.

Spänning, dramatik och råstyrka. Skönhet och mycket mod. För första gången på mer än 70 år intas Stockholmsisen av världsstjärnor och våra svenska medaljhopp. Lämna tv-soffan och ta chansen att uppleva några av världens bästa konståkare live. Biljetter från 120 kr.

EM på hemmaplan ger chans till nya vägar – inte bara på isen. Tillsammans med fotografen Emma Svensson har ett bildspråk som närmar sig modeestetiken tagits fram. Ett bildspråk där inövade poser har lämnats till förmån för att fånga konståkaren här och nu.

EM i Stockholm
26 januari–1 februari 2015
Ericsson Globe
Biljetter från 120 kr
www.skatesweden.se

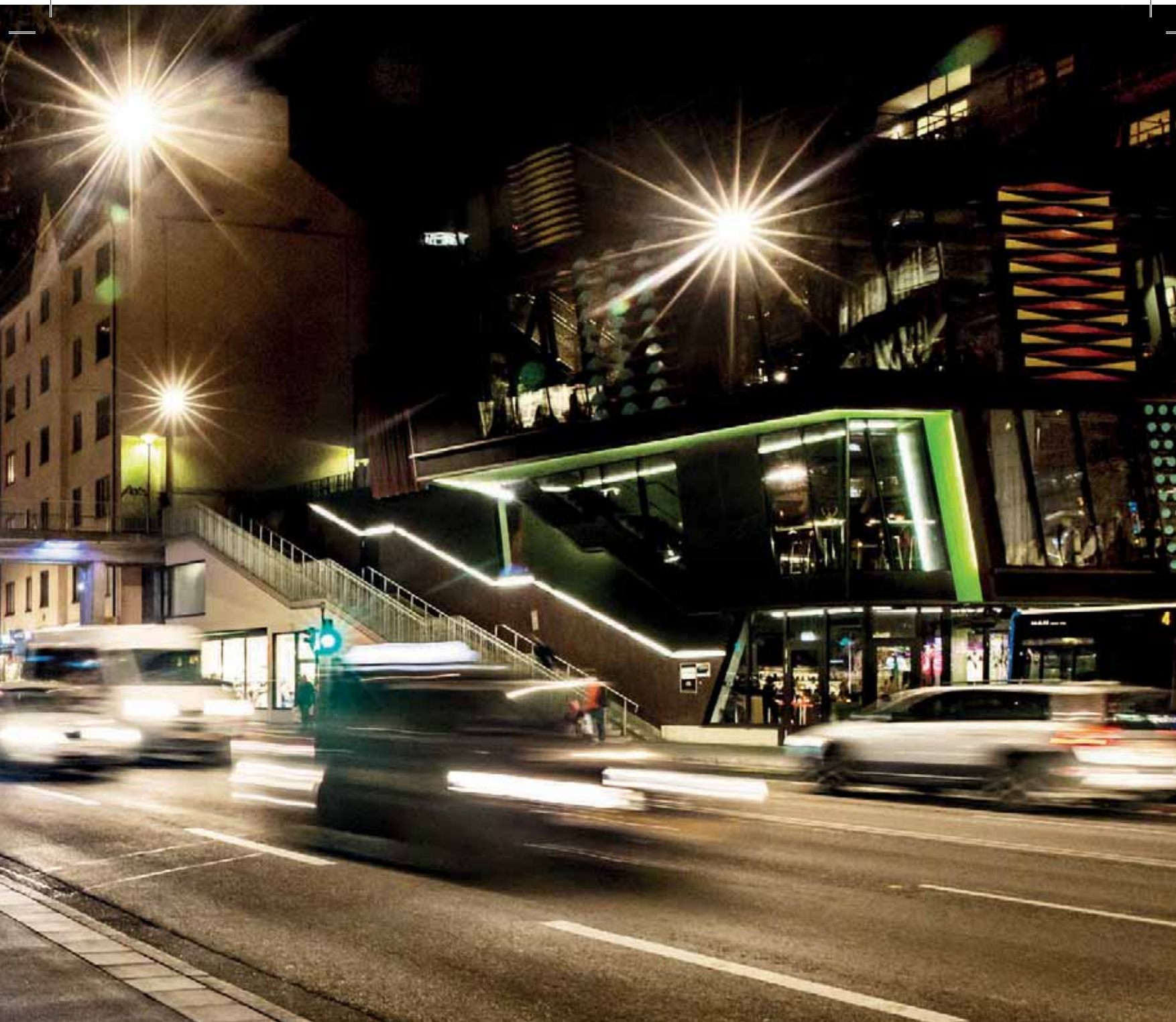

Långholmsgatan, Södermalm, 17.03–18.08

En gång i tiden var Långholmsgatan en del av Riksväg 1 och hade en kort period status av Europaväg. Förra året var renoveringen av torget och Hornhuset klar. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

TYVÄRR SLÅR LJUSET om från rött till grönt precis när jag kommer på att jag ska fråga cyklisten som står intill mig vid övergångsstället och balanserar med ett ben mot stolpen hur det är att komma backen ner från Liljeholmsbron – om man kan se över bilarna om det är grönt ljus och ösa på och utnyttja nerförslutet eller om man måste ta det lite lugnt och inte ser ljussignalen förrän man är så nära att det inte gör så stor skillnad för farten. Men redan på gult ställer han sig upp och trampar i väg.

En ensam man sitter med hakan i handen och håller sig i en fatöl och ser liksom vädjande ut genom fönstret i Lion Bar.

När buss 77 stannar till går två ungdomar av. Den ena av dem pratar i telefonen och drar i sin kompis jackärm när de direkt byter promenadriktning efter att ha klivit av samtidigt som han säger: "Ja, va fan, jag fattar, jag fattar, ta det lugnt, jag fattar" medan de målmedvetet viker ner mot Bergsunds strand.

I ett av fönstren på det tämligen nybyggda huset vid hörnet Hornsgatan – annars är husen utmed Långholmsgatan drygt 100 år gamla – kan jag se en kvinna på tredje våningen som står på en stol och hänger julpynt runt en gardinstång. Det ser ut att vara någon sorts girlang som hon virar runt gardin-

stången. Hon går upp och ner flera gånger och gör små justeringar.

Vid nergången till tunnelbanan skyltar ett solarium om drop in, det kostar bara 40 kronor för 30 minuters sol. De öppnar sex på morgonen och har nya rör.

Utanför telefonaffären precis invid Frälsningsarméns sociala center står en röd vespa låst runt ett träd. Inne i butiken är det lugnt. På trottoaren utanför blomsteraffären intill står gröna vinterväxter, ljus och lyktor.

Mitt över gatan vid busshållplatsen är en budbil från Bring och buss 4 inte helt överens om vem av dem som ska köra hur och varför. De försöker lösa det hela med signalhornen.

DET STÅR TRE personer i kö framför korvkiosken. På bänken intill, den som är byggd runt planteringen, sitter en kvinna och en man och det ligger en stor, mörkbrun hund mellan dem. De dricker kaffe och röker. Och väntar på att deras vän – han står sist i kön – ska bli betjänad i korvkiosken.

En ung flicka med ljusa flätor och en grön mössa kommer ut från Mickes skivor. Hon har ett basfodral över ena axeln och en påse lp-skivor i handen.

Den lokal som länge stått tom efter det att gamla anrika Café Tjoget fått stänga igen är nu renoverad och har fått nya hyresgäster – specialiserade på Appleprodukter och andra

smartphonelösningar. Men med ett päron i företagsnamnet och på loggan.

På Högalidsspången – där breddningen av gatan för att anpassa den till E4:an bred under andra tiders trafikplanering i Stockholm avstannade – kommer en grupp ungdomar gående, på väg mot skolan och Bergsundsområdet.

Vid Högalidsspången svänger en röd polisbil höger och ner mot Söder Mälarstrand. Bilarna som kommer från Västerbron har rött och stannar. Precis när någon bakom kiosken tutar slår det om till grönt och raden av bilar från Västerbron börjar sakta röra på sig i riktning Hornstull. 🚦

MARIA HAGSTRÖM EN RÄDDNINGSAKTION STARTAS FÖR ATT FÅ LOSS DEM SOM SITTER FAST I SNÖMODD PÅ NYTORGET

Det är något visst med ett Stockholm i snökaos. När snön yr över ödsliga tunnelbanespår och människor står i klungor och spanar åt vänster i hopp om att få en skymt av ersättningsbussen som slirar i en uppförbacke. När takspektörer riskerar livet för att ingen ska behöva avlida av is fallande ner mot trottoarerna som vassa dödsvapen. Varning för istappar! SMHI-varning för kraftigt snöfall! Varning för trafikkaos!

OCH NORRLÄNNINGAR SITTER oplågade i plogade städer och frissar. Hånar 08:orna på nätet. "Det senaste dygnet har det snöat flera centimeter.

Stockholm är lamslaget. De behöver din hjälp NU. SMS:a 'hjälp en 08' till 90 08 08-8 för att skänka 50 kronor." En räddningsaktion startas för att få loss dem som sitter fast i snömodd på Nytorget och för att stödja dem som hjälplöst halkar runt på Stureplan. Och Roger Pontare är klar för 08-hjälpens stödgalä.

DÅ SURNAR NÅGRA stockholmare till och ett snöbollskrig bryter ut mot övre halvan av Sverige. Men norrlänningarna prickar bättre, de vet hur man mular och kan stoppa snö innanför scarfen. Men så ser de hur de kalla och ytliga stockholmarna huttrar ända in till djupet av skelettet

och tänker: Stackarna har då inte vett nog att klä sig, trots att det finns politiker som uttalat sig om stockholmarnas högre smarthet. Se, stockholmarna är ju människor de också. Norrlänningarna börnar ner till huvudstaden med sina monster till plogarbilar. Vi räddar er, säger de med snöskyffeln höjd mot den snöflingstäckta skyn. Vi ska skotta snö hand i hand!

SOM EN NORRLÄNNING i Stockholm eller en stockholmare född i Norrland kan jag både bli stött av och skratta åt 08-skämt. Men det är inte så att norrlänningar sparkar neråt, mer än geografiskt. Och stockholmska

snöoväder kommer inte ofta, vilket är bra – det är besvärligt och dyrt. Den sturska staden blir bräcklig. Men när vädret får tusentals människor att ställa bilen och i stället trängas i kollektivtrafik och få kinderna mosade mot tunnelbanerutor, och när gröna linjen stannar av, och när bussarna har fastnat, och när vi i karavan pulsar över Skanstullsbron som en förskoleklass på utflykt – då finns det något fint med snökaoset. Vi muttrar tillsammans och förenas i förjävlig-heten som drabbat oss. Går samman mot väderondskan och vänder kanske ödmjukast blicken mot norr och ber om expertis. Alla sitter då och då i lite insnöad skit. ☹

God vana av att bli förnedrad, utfrysst och bespottad är inget minus.

Blir du nekad alla jobb du söker? Nekad bostad av hyresvärdar, visad ut av vakter i affärer och nekad tillträde i tunnelbanan? Är du van vid att folk vänder bort blicken när de ser dig, byter plats och kallar dig för ord som tjackhora, socialfall och pundarjavel?

Då har du alla de kvalifikationer vi söker och ska vända dig till Situation Sthlm. Förutom möjligheten att tjäna dina egna pengar erbjuder vi dig en väg tillbaka och kraften att kämpa vidare.

Skicka din ansökan till jobb@situationsthlm.se eller om du saknar tillgång till dator, besök oss på Krukmakargatan 34 A på Södermalm.

Konstvetaren och stockholmare Jacob Kimvall är förmodligen världens första graffitimålare som disputerat i graffiti. Avhandlingwn med den långa titeln: *The G-word: Virtuosity and Violation, Negotiating and Transforming Graffiti* lades fram i början av december vid Konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet. TEXT MARIA LINDÉN FOTO MARC FEMENIA

GRAFFITIDOKTORN

Jacob Kimvall, i graffitimålarsammanhang känd som Track, kan nu alltså titulera sig doktor i konstvetenskap.

Disputationsfesten ägde rum i kulturhuset Cyklopen i Högdalen och var sannolikt också världsunik i sitt slag, med ett fullsatt och svettigt dansgolv och graffitipionjären Snake från New York i dj-båset.

Jacob Kimvalls avhandling undersöker hur samhällsintressen och institutioner påverkar förståelsen av graffiti. Han tar bland annat upp Berlinmurens graffiti och nolltoleransen i Stockholm. Tajmingen är intressant.

Jacob Kimvalls avhandling sammanfaller med att många tror att nolltoleransen nu är på väg bort efter 20 år.

Kan din forskning ha haft nån del i att nolltoleransen försvinner?

– Nolltoleransen är en komplex apparat. Jag är inte säker på att den kommer att försvinna helt och hållet, men visst är nolltoleransen på tillbakagång och andra perspektiv har börjat finnas i debatten. För mig är nolltolerans en sorts ideologi eller mikroideologi. Ideologier avskaffar man ju inte, dem måste man jobba med och dekonstruera aktivt. Som forskare tänker jag att det viktigaste är att ge fler perspektiv i frågan medan nolltoleransen aktivt motverkat fler perspektiv.

Förespråkarna för nolltolerans har enligt Jacob Kimvall etablerat en idé att laglig graffiti är detsamma som, och lika dålig som, olaglig graffiti – att laglig graffiti inspirerar till olaglig graffiti.

– Vilket det kan göra eller kanske inte gör. Det finns ingen som vet säkert. Om ingen vet det kan man heller inte bygga en kom-

munal policy på det. Det blir väldigt problematiskt.

– Visserligen finns det ingen stad jag känner till som inte har nån form av anti-graffitistrategier. Å andra sidan finns det heller ingen stad där man haft möjlighet att ta anti-graffitistrategierna så långt som i Stockholm. Det tror jag hänger ihop med att det är lätt att reglera stadsrummet här med bygglov till exempel.

JACOB KIMVALLS KUNNIGA röst har hörts flitigt i debatten om nolltoleransen och han har

DET FINNS INGEN STAD DÄR MAN HAFT MÖJLIGHET ATT TA ANTIGRAFFITI-STRATEGIERNA SÅ LÅNGT SOM I STOCKHOLM

även skrivit boken *Noll tolerans: kampen mot graffiti*. Att det var akademiker han skulle bli kom han på rätt sent. Efter en tvåårig praktisk gymnasieutbildning där han utbildade sig till grafiker startade han och några kompisar den ideella tidningen UP, Underground Print. Jacob Kimvall gjorde layouten men upptäckte snart att han tyckte att det var väldigt roligt att skriva, och ju längre, desto roligare.

– Jag var 30 år när jag började plugga på universitetet. Där upptäckte jag hur otroligt roligt det var att skriva uppsats. Jag lyckades skriva för långt på både min B- och C-uppsats och fick stryka. När jag började läsa konstvetenskap fick jag en massa nya perspektiv på graffiti som jag ju redan skrivit om journalistiskt på nittioalet.

Nu såg han chansen att få skriva riktigt långt om graffiti, vilket resulterade i först en C-uppsats, sedan en D-uppsats – nu krönt av avhandlingen.

JACOB KIMVALL BÖRJADE med graffiti för 40 år sedan, var aktiv från 14- till 20-årsaldern. En äldre målare lärde upp honom, sedan lärde han i sin tur upp en annan. Det var så det gick till: informellt lärande. Intresset väcktes när föräldrarna skilde sig och flyttade till olika delar av Stockholm.

– Jag pendlade mycket med tunnelbana mellan mina föräldrar på Östermalm och i Hässelby, och just i den vevan började graffitin dyka upp. Jag såg väldigt mycket graffiti när jag satt och tittade ut genom fönstret i t-banevagnen. Graffiti slog an nånting hos mig. Det var barn i nedre tonären

som gjorde målningarna, man befann sig i samma värld och använde samma bildspråk.

– Det var bilder hämtade ur våra världar: serietidningar, datorspel och det jag senare skulle lära mig var wildstyle, bokstavsbilder med mycket dynamik och kraft och färg. Jag kommer särskilt ihåg en målning. Det var en Pac-Man-figur som åt en bokstav.

Målar du fortfarande?

– Jag gör nån enstaka målning om året på en laglig vägg. Jag tycker fortfarande att det är roligt att rita. Jag tänker inte vara med på att jag inte skulle få göra det bara för att jag blivit äldre. ☺

JACOB KIMVALL BOR: Södermalm, Stockholm. GÖR: Har just tagit doktorsexamen vid konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, lärare, konstkritiker, författare. **AKTUELL MED:** Doktorsavhandlingen *The G-word: Virtuosity and Violation, Negotiating and Transforming Graffiti*.

December natt. SMHI varnar för ishalka. På Stockholms gator, under den kalla vinterhimlen, sover 100, 200 eller fler människor.

Enligt psykoterapeuten Eva Fahlström-Borg tillhör de världens bästa överlevare.

Romerna.

Det betyder inte att deras situation är rimlig. Den är en skam för Sveriges huvudstad.

Det betyder däremot att de ständigt omdebatterade människorna som tigger har rätt till ett medmänskligt bemötande. Det som Eva Fahlström-Borg kallar "ett symmetriskt möte", där ingen är uppe och ingen nere.

– Det är ett hårt arbete de utför, säger hon. Sätt dig själv i åtta till femton timmar utanför en butik i kölden och prova på.

När de tiggande rumänerna först började märkas i Stockholm spreds rykten om gangsterligor, maffior, som låg bakom tiggeriet, delade ut platser och samlade in dagskassor.

På Crossroads, projektet för rådgivning och hjälp åt EU-migranter, säger verksamhetsledaren Arto Moktinen att den tanken är rätt enfaldig. Det finns ingen gangsterliga som skulle vilja administrera en verksamhet som ger 5–6 euro per dag och anställd.

Situation Sthlm var först ut på spaning efter de tänkta ligorna, men fann medlemmar av familjer, byalag, och klaner som verkade ledas av släkternas eller byarnas överhuvuden.

Dagens Nyheter följde upp med sin prisbelönta resa till tiggarnas hemvister i Rumänien och de eländiga förhållanden som lett till flykt mot rikare och generösare länder.

Själv har jag som speciell minnesbild en sober svensk gentleman på Drottninggatan som såg när jag gav en slant till en tiggare vi fotograferat. Den distingerade mannen stannade upp, tittade mig i ögonen och sa: "Så, nu har du bidragit till kriminaliteten."

SKA MAN GE pengar eller inte? Det har varit den vanligaste frågan i massmedia, mest i krönikor, kåserier och insändare.

Eva Fahlström-Borg, som leder ett projekt med romer i Transsylvanien, tycker att "det här ploppandet av mynt i pappmuggar" är ett asymmetriskt möte.

– Antingen ger man en slant och känner sig god. Eller så går man förbi utan en blick och känner skuld eller vrede.

I båda fallen saknas den mänskliga jämlikheten, menar hon. Hennes projekt går ut ▶

DET HÅRDA ARBETET ATT ÖVERLEVA

Hundratals romer sover på gatorna i Stockholm. På dagarna sitter de på samma gator och tigger. För att de måste. För att det handlar om överlevnad. Och för att de inte ges någon annan möjlighet, inte inkluderas i det svenska samhället. Reporter Jan Lindström följer här upp sin uppmärksammade artikel från september 2012 om tiggande romer i Stockholm.

TEXT JAN LINDSTRÖM FOTO MAGNUS SANDBERG

TRONS/TT

på jämlikhet för romerna kring staden Kluj. Deras egen insats är avgörande för att nå målet med "social inclusion", tillhörighet.

– Vi arbetar mest som vittnen, säger Eva Fahlström-Borg. Men vad gäller det viktigaste är vi mycket aktiva: skolan. Barnen måste gå i skolan. Det är början till den sociala omvandlingen.

På Crossroads berättar Arto Mokininen att över 90 procent av de besökande romerna är analfabeter, de kan varken läsa eller skriva.

– Föreställ dig, säger han, hur det skulle vara att dimpa ner i ett främmande land så illa rustad för möten med myndigheter och arbetsgivare: "Hej, har du ett jobb till en som aldrig gått i skola och inte förstår ditt språk?"

Så hur ska man behandla människorna som tigger utanför Ica-butiken?

– Man ska se människan, säger Eva Fahlström-Borg. Se människan i ögonen. Fråga vad hon vill. Kanske vill hon ha en smörgås. Eller ett par vantar. Det finns ju grundläggande behov som varje människa borde kunna fylla: nänstans att bo, mat i magen. Att bli bemött med värdighet och respekt på en medmänskligt gemensam nivå.

Eva Fahlström-Borg säger att människor som tigger gör det för att det lönar sig. Den dagen det inte lönar sig, slutar de. De sitter och tigger för att vi vill det. När vi inte längre vill, flyttar de med tomma muggar till ett annat ställe eller en annan verksamhet.

Romerna lever i ett patriarkat, säger hon.

Det är mest kvinnorna som sätts ut med filtarna och muggarna medan pappa och farfar sitter på Stadsmissionen och dricker kaffe, säger hon.

Tiggandet ingår i överlevnadskonsten. Människorna gör det som krävs för överlevnad, gör det som är möjligt.

Så har de överlevt århundraden av uteslutning, både social uteslutning och egen-

vald uteslutning. De har klarat sig genom alla dessa förföljelser, inklusive Förintel-sen, alla orättvisor, allt hat och förakt ur rasistiska perspektiv för att de är experter på att överleva.

Romerna är hårt arbetande människor, som aldrig startat ett krig, aldrig begärt någon annans land.

De vill leva sitt eget liv, ta hand om familjen och släkten, tala sina egna språk, sjunga sina egna sånger. I länder som Rumänien har många romer ingen större lust att assimileras, de kräver respekt för dem de är.

TIDNINGEN É ROMANI GLINDA ges ut av Fred Taikon i Stockholm. När jag kontaktar honom

HUR SKA VI SE PÅ DEM. ATT DET ÄR FRUKTANSVÄRT NATURLIGTVIS. ATT DE MÅSTE LEVA SÅ HÄR. HUR SKULLE MAN ANNARS SE PÅ DET?

Fred Taikon, chefredaktör É Romani Glinda

har han just deltagit i ett möte med bland andra rumänska deltagare om romernas situation där nere.

– De förklarade att de dragit i gång ett antal planer till förbättring, berättar Fred Taikon, men frågan är vilka premisser de har.

De rumänska delegaterna uppgav att det finns 600 000 romer i Rumänien.

– Men enligt världsorganisationer ska det finnas 2,5 miljoner, säger Fred Taikon.

Han ser tiggarnas situation i Stockholm som en kommunal skam och skandal. I huvudstaden skickas de som paket till ideella föreningar och organisationer.

Min första fråga till Fred Taikon var hur svenska romer ser på de tiggande rumänerna.

Han svarar med tydlig irritation:

– Hur ska vi se på dem. Att det är fruktansvärt naturligtvis. Att de måste leva så här. Hur skulle man annars se på det?

Just nu är den mediala strålkastaren riktad mot de tiggande romerna. Häromsistens var det syriska fångläger, dessförinnan båtflyktingar i Medelhavet... snart girar ljusstrålen mot nästa föremål för folkets välvilliga medlidande i Enfrågelandet.

Kommer vi att få ett förbud mot tiggeri även i Sverige, när vi inte längre orkar tycka synd om kvinnan i filtarna utanför Ica?

DET MÄRKLIGA ÄR att jag under besöket hos den dynamiska Eva Fahlström-Borg får höra en romsk man i Rumänien föreslå just det, en lag mot tiggeriet.

Eva Fahlström-Borg har ringt upp det europeiska – bekostat med norska pengar – projektets kontor i Kluj och där finns Olimpio Lakatus, en av hennes romska medarbetare. Han påpekar att tiggeri är förbjudet i Rumänien.

Jag svarar att det inte är mot lagen i Sverige att tigga. Han säger skrattande:

– I så fall bör ni skriva en sån lag.

Eva Fahlström-Borg fyller i:

– Tiggandet är inte nån lösning på nån-

ting. Det är ett fullständigt asymmetriskt möte mellan människor. Tiggarna tigger för att vi inte ger dem nåt val. Om samhället gjorde en enda liten ansats att inkludera dem skulle de få en chans att välja liv. Och de skulle inte välja tiggeriet. I Italien plockar tusentals romer frukt varje år. I Kluj har vi mängder av skickliga hantverkare, snickare och smeder. De är yrkesstolta människor som aldrig skulle vilja sitta stilla i kölden och tigga pengar. Om de inte måste. ☺

Nino Ramsby Ludvig Berge Trio 24/1

Sofia Jannok
Fredag 20/2

**Yung Lean &
Sad Boys**
Fredag 6/2

King Creosote
Fredag 27/2

**Recomposed by
Max Richter**
Onsdag 28/1

På www.ukk.se/Se Lyssna hittar du Spotify-listor, Youtube-klipp och Podcasts.
BILJETTER: ukk.se 018-727 90 00, ticnet.se 077-170 70 70

Uppsala
Konsert
Kongress

VAN ATT SLÅ SIG FRAM

Mikaela Laurén från Enskede är nybliven världsmästare i boxning. "Resignation är lika med döden", sa en simtränare till henne när hon var 13 år. Även om hon inte riktigt förstod innebörden kom det att bli hennes devis – hon är född och fostrad att vara en fighter både i bassängen och i ringen. Mikaela Laurén är nominerad till Jerringpriset och var nyligen i Los Angeles och mottog ett hederspris för sina insatser för kvinnlig boxning. Men först sköt hon lite pistol med Dogge. TEXT GERD ERIKSSON FOTO JOEL NILSSON

Den 8 november i år stod Mikaela Laurén i ringen i Rocklunda ishall i Västerås för att möta amerikanska Alexandra Lopes. De skulle fajtas om en av de tyngsta titlarna i boxningsvärlden – WBC-bältet. Vanligtvis tillåts bara sex ronder i en dammatch i Sverige. Den här matchen skulle gå full matchtid i tio ronder.

Mikaela Laurén hade knappt sovit natten innan för att hon var så nervös och hon hade gråtit flera gånger av samma anledning.

På matchdagen hade hon precis som vanligt nya strumpor.

– Det är en fix idé jag har, att ha nya strumpor varje match. Den här gången bestämde jag mig för att ha nylonstrumpbyxor med ett coolt mönster under de svarta shortsens. När det är boxningsgala vill jag bjuda på show och se tuff och kvinnlig ut samtidigt.

De fyra första ronderna var Alexandra Lopes'. Mikaela Laurén var för spänd och fick inte i gång sin boxning.

Och så blödde hon ymnigt från örat och var rädd att domaren skulle bryta matchen. Men sakta men säkert kände hon att hon var på väg in i matchen och i rond sju var hon nära att golva amerikanen.

Då visste hon att hon hade greppet.

Hon vann matchen och fick därmed det efterlängtrade mästarbältet. Målet hon satte fem år tidigare var nått.

– Efter matchen var örat svullet, knogarna var ömma och så hade jag lite ont i huvudet. Tre veckor efter var jag fortfarande helt mentalt utmattad. Det var liksom tomt. Och så gick galan dessutom back ekonomiskt. Man blir inte rik på att bli världsmästare i boxning om man är kvinna.

MIKAELA LAURÉN HAR alltid målade naglar, den här dagen är de svarta med guldfäckor på. Och en tröja som är så elegant att till och med personalen på stamfikat reagerar. De är vana att se henne i träningskläder.

– Jag gillar att bejaka det kvinnliga utanför ringen eftersom jag är verksam i en

mansdominerad sport. I många år har jag också haft extensions i håret för att kunna ha långa flåtor. Men det är för meckigt när jag tränar så mycket, det här är fjärde dagen utan och det känns lite tomt.

Hon tar favoritmackan som heter Pucko och kaffe till. Mackan är fylld med kyckling, valnötter, äpple och getost. Nyligen bytte hon tränare, både för boxningen och för fysträningen. Det gör att det är roligare att träna.

Hon gillar planering och tydliga mål och ända sedan hon tävlingssimmade när hon var tolv har hon skrivit träningsdagbok. Hon skriver fortfarande ner varje pass, men inte lika utförligt som förr när varje meter i bassängen var bokförd.

– Jag skrev in lopp, tider och träningar med kommentarer bredvid. Och hur känslan varit. Det gjorde jag med olika färger på pennorna och satte dit små klistermärken i form av stjärnor. Jag älskar att ta tid på saker. Det kan jag sakna i boxningen, där är det inte svart på vitt.

Hon tog sitt första simguld i Farstabadet när hon var sex år och när hon var tolv år tränade hon vissa dagar två pass. Då tog hon tunnelbanan från Sandborg till Skanstull och promenerade ner till Eriksdalsbadet och efter skolan var det samma visa igen. När hon var 15 tog hon sitt första SM-guld.

Att ta guld gav bekräftelse. Hon var bra och 200 meter fjäril var hennes paradgren. Målet var att komma med till ett OS. Och efter att ha slagit ett 18 år gammalt svenskt rekord i kvalet till Atlanta 1996 blev hon nominerad till OS-truppen. Hennes namn trycktes

upp på badmössorna och Mikaela Laurén var inställd på att åka. Men i sista stund satte OS-kommittén stopp, de tyckte inte att hennes tid räckte för en plats i truppen. I efterhand kunde hon konstatera att den hade räckt till en plats i B-finalen.

– Trots att jag blev helt knäckt av att inte få komma med så fortsatte jag att satsa. Jag ville så mycket med min simning.

ATT HON INTE fick komma till OS i Atlanta satte spår i henne. Hon valde att tatuera in "Destiny" på magen. Hennes lagkamrat

MAN BLIR INTE RIK PÅ ATT BLI VÄRLDSMÄSTARE I BOXNING OM MAN ÄR KVINNA.

**Mikaela Lauréns
mästarbälten.**

och bästa vän då, Therese Alshammar, tatu-
erade in "Diva" i svanken. Mikaela Laurén
ansåg att det var ödet som hade gjort att hon
inte fick åka. Hon bytte dessutom förnamn
och hette efter det Destiny Laurén.

Det blev ytterligare två nya svenska
rekord, men det räckte inte för att ta sig in
i OS-truppen vare sig 2000 eller 2004. Då
bestämde hon sig för att lägga av med sim-
ningen.

– Jag kunde inget annat och hamnade i
nån slags kris. Min identitet var simmare,
men jag visste inte vem jag var utanför bas-

sängen. Jag var 28 år och hade aldrig haft
ett ordentligt jobb. Allt i mitt liv hade kret-
sat kring simning.

Hon visste inte vem hon var, men hon
ville leva ett bra liv och behövde pengar. På
en förfrågan om att förvara dopingpreparat
i sin lägenhet svarade hon ja. När polisen
en dag kom och hämtade henne tog livet en
ny vändning.

– Jag satt på häktet i 70 dagar med restri-
ktioner, fick inte läsa tidningar, se på tv eller
ta emot besök till en början. När min mam-
ma sen kom och hälsade på och såg hur

dåligt jag mådde grät vi bara båda två. Efter
det ville jag inte att hon skulle komma, det
rörde upp för mycket känslor.

Hon dömdes till fängelse och var lika
målmedveten som hon varit med allt annat
i livet. Hon ringde runt till de olika anstal-
terna för att höra vad det fanns att göra
på dagarna, vilken möjlighet det fanns att
träna och vilka de intagna var. Hon valde
anstalten i Sundsvall. Ett fängelse med 30
intagna som var dömda för bland annat
förskingring, stöld och narkotikarelaterade
brott.

– Det var helt överkligt att jag skulle vara
där. Jag firade både jul, nyår och 30-årsda-
gen i fängelset. Mamma skickade en tårta
till födelsedagen, men konditoriet hade
skrivit fel – det stod 35 år på den i stället.
Snacka om dubbel ångest.

Mikaela Laurén tränade stenhårt under
fängelsetiden och startade cirkelträning i
grupp för de kvinnor som ville prova på.
Utanför fanns också den 350 meter långa

promenadvägen som
kallades "Tokslingan".
Det kunde bli många
varv för de intagna där.
En gång sprang Mikaela
Laurén 100 varv på den.
Och på tal om varv blev
hon väldigt bra på att
sticka under fängelseti-
den.

– Jag stickade mer än
nånsin. Den julen fick
släkten, familjen och alla
mina närmsta vänner
stickade mössor i julklapp.

I fängelset läste hon
också träningslära och idrottsnutrition på
Mittuniversitetet på distans. Så småningom
fick hon åka till skolan i Östersund för att
vara med på föreläsningarna.

– Jag var nog den tråkigaste eleven av
alla. Så fort föreläsningen var klar åkte jag
tillbaka eftersom jag hade tider att passa.
Ingen visste att jag satt i fängelse.

Hon pluggade, tränade, skrev dagbok,
gick i terapi och ledde cirkelträningen.
Mikaela Laurén ville göra det bästa av de
sju månaderna. För henne var det allt eller
inget och hon höll nästan på att bli utbränd
på kuppen. Dagen efter att hon muckade
började hon på en utbildning för att bli
gyminstruktör.

Vänskapen med Therese Alshammar tog ▶

slut i och med domen, de hade varit oskiljaktiga tills hon häktades. Mikaela Laurén säger att hon känner sorg över att det blev så. De hade båda tatuert en diamant på bröstkorgen.

MIKAELA LAURÉN HAR tio tatueringar. Men hon har placerat dem så att hon ska kunna dölja dem vid behov. En fjäril på axeln vittnar om vilket simsätt som är hennes. Och "mom"

och "dad" har fått plats på var sin ankel. Den tatuering som gjort ondst sitter på överarmens insida, en symbol för tro, hopp och kärlek. Hennes nuvarande bästis Anna har en likadan. Senaste tatueringen är på vänsterarmen, det står "Fighting Spirit" i snyggt snirkliga bokstäver.

Hon är uppvuxen i Dalen, i Enskede. Ett lägenhetsområde där gårdarna heter Körsbärggården, Äppelgården och Videgården.

Hon har bott på flera av dem. Där finns också Sandsborgsbadet där hon simmat som liten liksom utebassängen som kallas Nypan. Där höll hon till på somrarna medan hennes mamma som pluggade till läkare jobbade extra som badvakt. Och det var i Dalen hon provade på boxning för första gången, i BK Dalen.

– Där hittade jag en tillhörighet. Det var en så bra gemenskap och en blandning av unga och gamla, tjejer och killar. Jag är inte med i klubben längre, men bor i närheten. Så ibland svänger jag förbi och handlar på Ica i centrum. Dalen kommer alltid att vara i mitt hjärta. Det är där jag har mina rötter och jag älskar mina gamla hoods.

På simgymnasiet i Nyköping trivdes hon inte – längtade hem till Stockholm och hoppade av efter ett halvår. Hux flux blev det i stället stipendium och college i USA. Den bästa tiden i hennes liv. Hon stannade i sex år och pluggade på halvfart för att få ägna sig åt simningen. Det var också till USA och Los Angeles hon drog efter att ha muckat från fängelset. Där tränade hon boxning, pluggade och jobbade som personlig tränare.

– Men jag kände en tomhet i själen. Att jag reste dit var ett slags flykt för att komma bort från allt. Jag saknade min familj och mina rötter. Innan jag flyttade hem ringde jag till BK Dalen och frågade om de skulle stötta mig i en hundra procentig satsning på boxningen. De sa ja.

Under våren 2007 gick hon sin första amatörmatch och efter det åkte hon och tränaren Carlos runt i Sverige i ett år för att jaga amatörmatcher. Ingen trodde på att hon som var över 30 år och inte hållit på med sporten seriöst tidigare skulle lyckas.

Det året vann hon nybörjar-SM och var bara en poäng från att vinna senior-SM. Sedan blev det proffskontrakt.

– Den enda fördelen jag hade av simningen rent fysiskt var väl att jag var stark i axlarna och van att veva på. Och så hade jag en otrolig kondition eftersom simning är gnetigt. Efter att jag hade gått min första match som proffs och vunnit bestämde jag mig för att bli världsmästare.

På vilket sätt är du en bättre boxare i dag än när du började för sju år sen?

– Förut var jag en krigare som bara rusade in och slogs för kung och fosterland. Nu har jag rutin, bättre tålmod, är mer teknisk och mer explosiv. Jag kan boxas genom att slå och flytta på ett annat sätt.

MIKAELA DESTINY LAURÉN

FÖDD: 20 januari 1976.

GÖR: Proffsboxare. Har gått 26 matcher, förlorat 3, vunnit 8 på knockout och blivit knockad en gång. Rankad etta i världen i lätt mellanvikt. Har jobbat som fotoassistent åt Caroline Roosmark.

AKTUELL: Nybliven världsmästare. Nominerad till Jerringpriset.

DALEN KOMMER ALLTID ATT VARA I MITT HJÄRTA. DET ÄR DÄR JAG HAR MINA RÖTTER OCH JAG ÄLSKAR MINA GAMLA HOODS.

HON HAR INGET stall bakom sig, utan måste styra med allt själv. Inför matchen om världsmästartiteln i Västerås var hon med och fixade sponsorer, boxare, resor, boende, ambulans och biljettförsäljning, bland annat. Det är slitsamt och tar mycket tid och hon hoppas att världsmästartiteln ska generera fler sponsorer.

Hon slår hårt, så hårt att hon slog in tänderna på en rumänsk tjej en gång under en match i Spanien, trots att tjejen hade tandskydd. Och hon sparrar mot killar.

Mikaela Laurén är den kvinna i Sverige som gått flest proffsmatcher och tagit flest proffstitlar.

– Jag bjuder på mig själv när jag boxas. Det ska vara show. Och det tillhör boxningen att man ska ge varandra blickar, vara kaxig och ge sken av ett bra självförtroende. Mitt bästa vapen är min jabb, även vänsterkroken börjar bli riktigt vass. Den skulle jag inte vilja ha på hakspetsen när jag får till vridningen ordentligt.

Mikaela Laurén är bra på att sätta stopp för sina motståndare i ringen, men i det privata har hon väldigt svårt att säga nej. Hon vänder hellre ut och in på sig själv än gör andra besvikna.

– Det handlar väl om en dålig självkänsla i botten. Jag är medveten om det och tränar på det, men jag håller alltid mitt ord. På nåt sätt har det också varit viktigt att jag gör rätt för mig för att visa alla att jag är bättre än domen som äntligen preskriberas i maj 2015.

Att prata boxning utan att prata om Frida Wallberg känns ofrånkomligt. I en match i Globen sommaren 2013 blev hon knockad av sin motståndare och fick köras i väg i ambulans och opereras för akut hjärnblödning. Hon kämpar fortfarande med sviterna efter den olyckan.

– Jag tillägnade henne min WBC-seger. Det som hände var maximal otur. Men jag blev inte rädd för egen del. Så fort det händer nåt i boxningen blir det ståhej om hur farligt det är. Det pratas inte lika mycket

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Folktandvården

Välkommen att läsa mer och boka tid!
www.folktandvardenstockholm.se

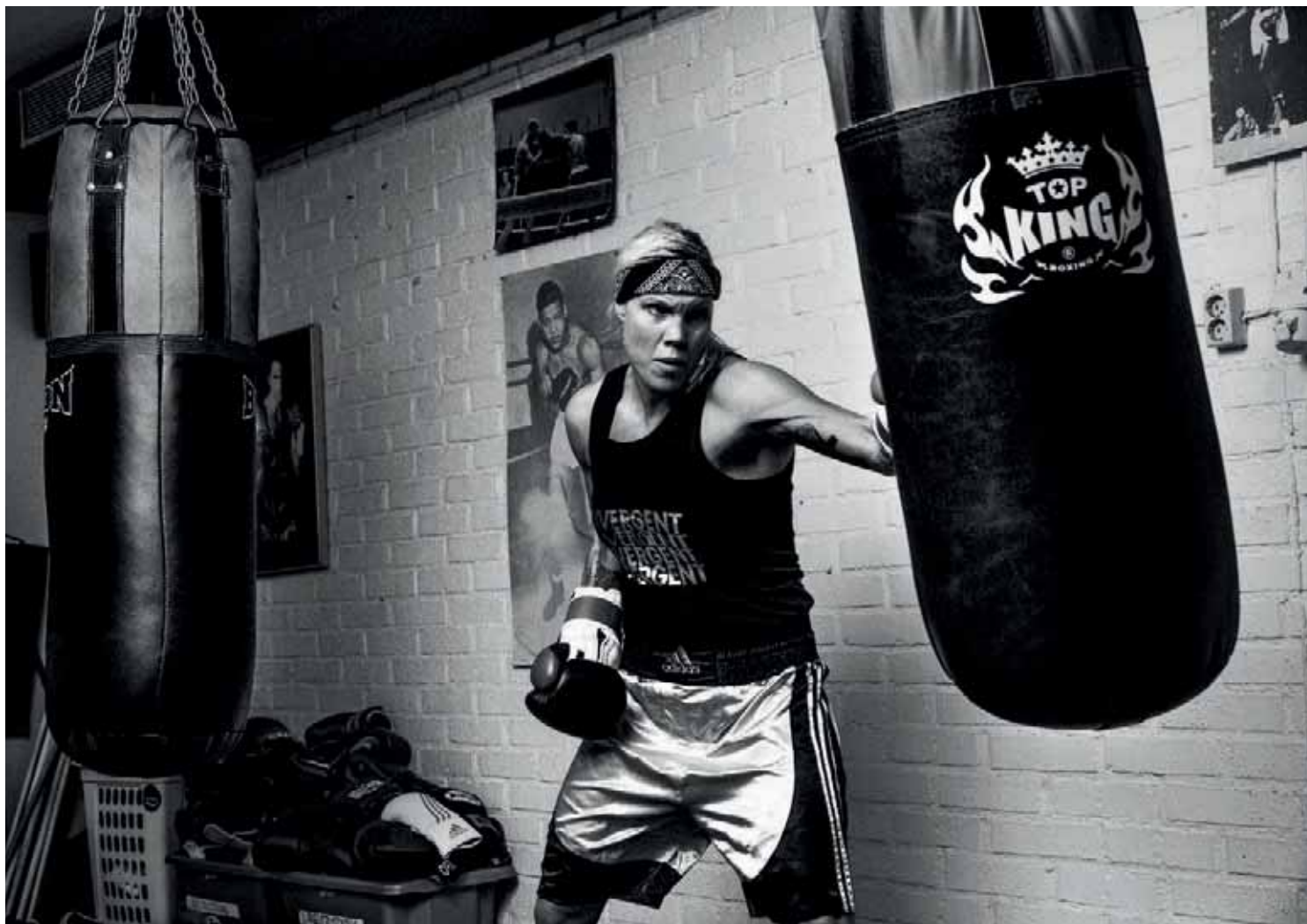
Är ni en vanlig familj med ovanligt stort hjärta?

Då kanske ni passar som familjehem.

Läs mer på attvarafamiljehem.nu

Humana

om det vad gäller hockey eller andra hårda sporter.

Vad säger dina föräldrar om att du boxas?

– Pappa är mitt största fan och mamma hoppas på att jag snart ska sluta med boxningen. När jag blev världsmästare sa hon: "Nu kan du väl i alla fall sluta." Jag står min familj väldigt nära och har fyra syskon och sju syskonbarn. Utan min familj är jag inte hel.

MIKAELA LAURÉN ÄR 38 år, men säger att hon fortfarande utvecklas som boxare och har sina två bästa år framför sig. Hon väntar på att någon ska vilja utmana henne och hoppas att kunna försvara titeln i en match på hemmaplan i Eriksdalshallen eller i Kungliga Tennishallen. När hon tog WBC-bältet i Västerås kom det 1 500 personer.

– Jag har så mycket kvar att ge. Och jag tycker att det är roligt att vi är två kvinnliga kampsportare som är nominerade till Jerringpriset. Det är jag och Isa Tidblad Keski-kangas som håller på med thaiboxning.

Som om all boxningsträning inte vore nog tänker hon kanske ställa upp i veteran-SM i simning i Stockholm i vår. Förutsättningen är att hon hinner träna simning ordentligt innan. Med mer muskler på kroppen blir

DET ÄR ROLIGT ATT VI ÄR TVÅ KVINNLIGA KAMPSPORTARE SOM ÄR NOMINERADE TILL JERRINGPRISET.

läget i vattnet ett annat och hon kommer att få kämpa i bassängen.

Hur ser dina gamla simmarkamrater på din dom?

– De kramar om mig när jag kommer in i en simhall. De vet att jag aldrig varit dopad, de har aldrig dömt mig utan stöttat mig.

Intervjun lider mot sitt slut och Mikaela Laurén är lite stressad. Hon ska i väg och

skjuta pistol med Douglas Jonathan Alexander León, mer känd som Dogge Doggelito. Han är hennes instruktör och dessutom är det han som sjunger inmarschmusiken på galorna inför hennes matcher.

– Dogge är en grym instruktör. Jag älskar blandningen av utmaning, mental träning och fokus i skyttet. Sen är det spännande när det smäller.

Före jul åker stockholmaren och världsmästaren Mikaela Laurén till Los Angeles med sin mamma och två systrar för att ta emot World Boxing Councils hederspris. Hon får det för sina insatser för kvinnlig boxning.

Vad gör du om tio år?

– Då är jag mamma, föreläser om drivkraft, har ett eget varumärke för kläder och kosttillskott och så jobbar jag på tv. Men först ska jag försvara min världsmästartitel. ☺

FOTNOT: WBC står för World Boxing Council som är en organisation som sanktionerar matcher om världsmästartitlar.

**McDonald's[®]
Södermalm
skänker varje
månad sin pant
till Stockholms
Stadsmission
och bidrar på
så sätt till att
Stockholm blir
en mänskligare
stad för alla.**

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

i'm lovin' it[®]

U t från BGA:s butik på Valhallavägen kommer Ingrid Andersson, 64. Hon har lämnat in tre stycken videoband. De innehåller egna filmer som överfördes från smalfilm, så kallad Super 8-film, för 20 år sedan.

– Min videobandspelare gick sönder för ett tag sen. Den gick inte att laga så jag tänkte köpa en ny bara för att kunna se på de här filmerna, men då sa min dotter att det är bättre att föra över dem till dvd.

Annie Eriksson på BGA Videoproduktions huvudkontor i Gävle berättar att det är många kunder som fortfarande kommer in med smalfilm. Trots att videoformatet tog över helt för 30 år sedan.

– Visst är det även en hel del som har börjat föra över från vhs-video till dvd eller usb (för dator eller tv med usb-ingång, red:s anm.) men det är väldigt mycket smalfilm. Det filmades ofta på den tiden när Super 8-kamerorna var populära, säger Annie Eriksson.

Det är inte ovanligt att filmerna legat och dammat ganska länge, långt efter att projektorn som kunde spela upp dem har hamnat på soptippen. Kanske upptäckts de vid en vindsröjning, en flytt eller en dödsbouppteckning, men i värsta fall hamnar de på soptippen.

Nu riskerar vhs-filmerna, och på sikt även dvd-filmerna, att gå samma öde till mötes.

– Man ska inte glömma diablerna heller. Man drog ner en duk som de visades på. Nu vill folk se bilderna på sin tv i stället, men också göra förstoringar och kanvastavlor av dem, säger Annie Eriksson.

BGA VIDEOPRODUKTION AB startade verksamheten för drygt 20 år sedan i Gävle och verksamheten har vuxit stadigt sedan dess. I dag finns det nio BGA-butiker i Sverige och den första i Stockholm öppnades på Valhallavägen 2009.

Då efterfrågan fortsatte att öka, liksom konkurrensen, öppnades strax ytterligare två butiker i innerstan och en i Sundbyberg. Ganska snabbt utmärkte sig december månad som högsäsongen för konverterade filmer och bilder, på väg ner i många julklappssäckar.

Plötsligt kan julfirandet med släkten

Ny teknik kräver nya format. Det gäller att hänga med om man vill ha kvar sina minnen i form av bild och ljud. Snart ligger din dvd-samling bland vhs-kassetter, vinylskivor och kassetband och skräpar samtidigt som efterfrågan på konvertering och överföring ökar.

TEXT **DAVID BOGERIUS**

LJUDET KVAR I BILDEN

PEKKA SARKI/TTT BILD

även innefatta chartersemestern från 1979 på storbilds-tv:n.

– Det är omtyckta julklappar med mycket nostalgi. Många har usb-ingång i sin tv och då kan man ju sätta in en usb-sticka direkt i apparaten. Tidigare förde vi nästan bara över till dvd men det blir alltmer usb och hårddiskar. Jag vågar inte svara på om usb:n är på väg att ta över, men dvd har hängt med väldigt länge, menar Annie Eriksson.

ÄVEN HOS RUNO Anderssons Konsult Video Projekt AB på Jenny Linds gata i Hägersten råder julrusch. Filmerna måste lämnas in senast 10 december för att hinna överföras till önskat format till jul.

– Vi har funnits här i Hägersten i tio år men det är väl en sjutton år totalt och vi har expanderat hela tiden. Vår största kund är fotobutikerna som skickar vidare materialet från sina kunder till oss. Vi har väl 250 butiker runt om i landet som sänder material hit, säger vd:n och teknikern Michael Loberg.

Hans filosofi är att allt går att ordna i fråga om överföring av ljud och bild. Går det inte att läsa sig till en lösning eller att hitta den via hans stora kontaktnät så får han helt enkelt prova sig fram. Det är visserligen dyrt men kostnaden får sättas upp på reklamkontot.

– Vi har en mängd gamla maskiner här. Bland annat har vi en vaxrulle, trådbandspelare, vinylspelare och en magnetofon. Den kallades "den talande tråden" och inspelningarna gjordes på pianotråd. Det är rätt häftigt. Ljudinspelningarna kommer in i en salig blandning till oss. Det kan vara rullband, stenkakor (78-varvs vinylskivor, red:s anm.), kassetband och trådband. Det är en hel uppsjö av format.

Inspelelingarna kan ha riktigt många år på nacken.

En intervjufilm som lämnades in från en hembygdsförening var gjord på 1930-talet med en kvinna som var 85 år. Hon berättar i filmen om möten med människor som var födda på 1700-talet.

– Det var lite svindlande. Annars kan man lätt konstatera att svenska folket har gjort mest identiska grejer på film under 1900-talet. Det är första Mallorcaresan, hus-

Så länge de välskötta rullbandspelarna och smalfilmsprojektorerna rullar kan riktigt gamla ljud- och bildminnen konverteras till ett digitalt format för eftervärlden.

bygge, landstället och båten. Det är verkligen ingen större skillnad, men det filmades oerhört mycket fram till början av åttiotalet.

Michael Loberg jobbade tidigare på Kodak där han framkallade smalfilm. På sextiotalet var drygt tio maskiner i gång hela tiden i treskift.

– Så det finns oändliga mängder film där ute. Ändå var filmerna dyra och en rulle innehöll bara tre minuters speltid. Det gällde att välja ut vad som skulle förevigas.

DET GÅR FORTFARANDE att köpa smalfilm. I Sverige finns det bland annat ett tiotal filmklubbar som uppskattar den robustare tekniken, kontrasten och färgerna som inte går att framkalla med en digital kamera.

Många rockband använder smalfilm i sina musikvideor för att få fram så kallade filmkorn och den rätta känslan. Det går att simulera den i redigering men det ser inte riktigt ut på samma sätt.

Även det analoga ljudet har sina fördelar, enligt Michael Loberg:

– Om jag lyssnar på exempelvis klassisk

musik från en vinylskiva i min gamla stereo så hör jag ett annat djup i ljudet än från en cd. Det blir en annan rymd och jag kan höra att ett instrument är här och ett annat är där borta. Det digitala ljudet är mer platt och tvådimensionellt. Och det är ju samma sak med analoga fotokopior på papper, de har en helt annan färg och återgivning än digitala bilder.

Även hos Runo Andersson är det dock ett digitalt format som efterfrågas för det mesta och då, liksom hos BGA, allt oftare på usb-minnen och hårddiskar.

– Det senaste halvåret har det blivit mer och mer usb. Förut var det nästan bara dvd som gällde. Hårddiskar är det säkraste formatet. En usb-sticka är egentligen ämnad för överflyttning mellan enheter.

Även om det finns filmfiler på stickan är det inte säkert att tv:n kan visa dem. Filformatet måste vara MPEG-2, vilket många går bet på när de försöker fixa konverteringen, till exempel från en mobiltelefon, på egen hand.

– Det är mycket som kan gå fel. Jag började filma när jag var åtta-nio år och har hållit på med ljud och bild sen dess, men det kommer ny teknik precis hela tiden så det gäller att uppdatera sig. Den tidigaste filmen jag konverterat var från fartyget Titanic där man ser kaptenen gå runt och inspektera, säger Michael Loberg.

Tack vare alla gamla maskiner och sitt kunnande anlitas han av Svenska Filminstitutet och Statens ljud- och bildarkiv som numera heter Avdelningen för audiovisuella medier.

– Förhoppningsvis har man ändå gjort en liten kulturgärning. 📺

Här kan du lämna in bild och ljud för konvertering i Stockholmsområdet

BGA

Folkungagatan 132
Långholmsgatan 42
Valhallavägen 36
Fredsgatan 11, Sundbyberg

CAMRENT

Vattugatan 13

DVD FIXAREN

Grev Turegatan 72A

DVM

Karlavägen 29B, Lidingö

HOME VIDEO STUDIO

Svartviksslingan 104

LINDAU MULTIMEDIA

Klintvägen 43, Saltsjö-Boo

SOLNA FOTOCENTER

Råsundavägen 106, Solna

Ungefärliga priser

Smalfilm till dvd: 40 kr/min (en dvd rymmer 90 min)

Smalfilm till usb: 50 kr/min

Från vhs till dvd: 280 kr per vhs-band

Diabild till dvd: 75 kr per dvd (rymmer upp till 150 bilder)

Lp/kassetband till cd: 195 kr per cd

Rullband till cd: 295 kr/cd

Regimer kan bekämpas på olika sätt. I en källarlokal i nordvästra Stockholm byggs musikinstrument med målet att störta regimen i Iran. Crimson Oath Guitars hantverk har hämtat inspiration från valven i Isfahan och de räta vinklarna och linjerna i Stockholm.

TEXT MARIA LINDÉN FOTO MARC FEMENIA

STRÅNGAR FÖR FRIHET

Den iranske hårdrocksmusikern och instrumentbyggaren Owrang Hagahany, ena halvan av den lilla instrumentbyggerfirman Crimson Oath Guitars, möter mig vid tunnelbanestationen i Räcksta för att visa vägen till verkstaden och samtidigt få sig en nypa frisk luft och sträcka på benen.

Det blir lite si och så med den saken under de maratonlånga arbetspassen.

Han är klädd i omiskännlig hårdrocksstil med läderjacka, jeans, långt hår i svans, skägg och ring i örat. För många år sedan, när han fortfarande bodde i Iran, dolde han sina hårdrockskläder under gamla militärkläder när han gick ut för att undvika problem med polisen.

– Här i Stockholm händer det i stället att jag blir tagen för en mulla innan de ser cigaretten och ringen i örat, säger han med ett roat leende.

Efter en kort promenad genom ett höstgrått Räcksta läser han upp en oansenlig källardörr som leder till verkstaden där han tillbringar en stor del av sin vakna tid. Ingenting på utsidan av lokalen avslöjar att det pågår banbrytande kulturexperiment härinne.

Vi går förbi verktyg, arbetsbänkar och virke och slår oss ner i det inre av de två rummen. Det doftar av trä och Owrang Hagahany bjuder på te. I en hylla vid taket ligger hoprullade ritningar på kommande instrumentprojekt, i en annan står böcker om norsk black metal, runor och Irans historia.

Här i Crimson Oath Guitars verkstad sker det mödosamma, tidskrävande precisionsarbetet med att göra stränginstrument för hand, och inte vilka instrument som helst – instrument med en design där iransk kulturhistoria blandas med västerländska instrument eller helt nya instrumentuppfindingar som ser dagens ljus.

Längs väggen i den välstädade verkstaden står halvfärdiga handgjorda, dekorerade och detaljrika stränginstrument. Varje instrument är en personlighet med eget namn, framtaget i samklang med beställaren.

Owrang Hagahany och hans kompanjon Mehr M. Nadeb är konstnärer, hårdrockare och musiker. Som paradoxalt nog växte upp i ett Iran där både hårdrock och de instrument den spelas på var förbjudna.

DET ÄR SVÅRT att föreställa sig ett samhälle med förbud mot hårdrock och hårdrockskläder, men i Iran är det verklighet.

Där är populärmusik bannlyst av den religiösa regimen. Den dömer ut rap, nästan all pop och rock som "oren" och icke muslimsk. Musiker och fans trakasseras av polisen och många artister lämnar landet för att kunna verka som fria konstnärer.

– Bästa sättet att kämpa mot en regim är med konst, säger Owrang Hagahany.

Han och kompanjonen Mehr M. Nadeb lämnade Iran och kom båda till Sverige i början av 2000-talet. Mehr M. Nadeb gick till fots från Iran till Stockholm med gitar-

ren i packningen. Det tog honom elva månader.

– Det var en mardröm. Jag ville inte åka fast utan papper. Jag var rädd hela tiden, berättar han.

Ett par år senare anlände Owrang Hagahany med hjälp av människosmugglare. Med sig till Sverige tog de sin kärlek till iransk kultur, erfarenheten av att bygga instrument och ansvaret att ge röst åt dem som tystats av regimen i Iran.

– Stockholm är en perfekt plats för den som vill tänka i fred, säger Owrang Hagahany.

Och berättar hur han alltid var på sin vakt i Iran. Det fanns spioner överallt, även i den närmsta vänkretsen. Regimen i Iran stämplar hårdrock som satanism och hårdrockare och fans trakasseras. Det händer att långhåriga grips av polisen och tvångsklipps och att polisen målar den som har T-shirt med målarfärg.

– Repressalier som ändå är milda i sammanhanget. Iran är ett land där människor avrättas för regimkritiska bloggar och Facebookinlägg.

På nittiotalet bildade Owrang Hagahany bandet Black Swastica, som senare bytte namn till Knight of Fire, med Mehr M. Nadeb som andregitarrist. Black Swastica var det allra första metalbandet i hemstaden Esfahan och ett av Irans första hårdrocksbands.

– Ingen hade sett nåt liknande i Esfahan. Vår musik var väldigt aggressiv – essensen ►

av metal, mixad med vår brutala livserfarenhet, säger Owrang Haghany.

De båda hade träffats genom att Owrang Haghany var gitarrlärare – naturligtvis skedde det underground och var förbjudet – och Mehr M. Nadeb var en av eleverna som gick hos honom och lärde sig spela. Och som var den bästa eleven.

Det iranska kulturarvet betyder mycket för Crimson Oath Guitars. Mehr M. Nadeb betraktar sig som en talesperson för sin kultur.

– Den är på olika sätt hotad i mitt hemland Iran och i väst är den ofta missförstådd. När folk hör ordet Iran tänker de på religiös fanatism, men vår kultur är mycket äldre och vackrare än fanatikernas Iran. Jag vill stå upp för min kultur och inte låta den dö.

Bandet Knight of Fire för vidare den urgamla, episka, iranska berättartraditionen shahnameh khani.

– Metal är ett verktyg vi använder för att förmedla våra berättelser eftersom metal passar den moderna tidens vibrationer. Kulturen är vårt flygplan och den ena vingen är Knight of Fire, den andra vingen är Crimson Oath-instrumenten, säger Mehr M. Nadeb.

En skillnad mellan Knight of Fires hårdrock och en stor del av den svenska hårdrocken är att hårdrock från Mellanöstern har en tradition av att vara samhällskritisk medan svensk metal handlar mycket om image.

Likt andra iranska hårdrocksband i exil är Knight of Fire regimkritiska i sina texter.

– Det är min plikt att ge en röst åt den tystade generationen med min musik. Det är min skyldighet att berätta om verkligheten i Iran, säger Owrang Haghany.

OWRANG HAGHANY VAR nio år när revolutionen bröt ut och den västvänliga monarken, shahen Mohammad Reza Pahlavi, ersattes av en islamisk republik med ayatolla Khomeini som religiös ledare.

– Khomeini-regimen kapade banden till allt som var modernt i Iran. Shahens regim var problematisk på många sätt, men den moderniserade åtminstone landet – om än mycket långsamt.

Owrang Haghany har döpt sin generation till "den tystade generationen".

– Livet i Iran efter revolutionen var brutalt. Många ur min generation fängslades,

tortrades och avrättades. Många av mina vänner befinner sig "six feet under" eller har förlorat ett öga, ett ben, en arm. En gång på väg till skolan såg jag en man bli hängd. Jag var 14 år och hade mardrömmar i månader efteråt.

Svåra minnen kommer upp till ytan medan vi pratar och Owrang Haghany's händer börjar darra. Han tar en kort paus för att samla sig innan han fortsätter:

– Musiken och böcker blev min räddning.

Trots Irans bannlysning av modern musik fick både Owrang Haghany och Mehr M. Nadeb tag på hårdrock via svarta marknaden.

Owrang Haghany lyssnade på kassettband med Deep Purple, Rainbow, Santana, Black Sabbath, Queen, Uriah Heep, Kiss,

Pink Floyd och Metallica. Trots "usel kvalitet och kassettband som kopierats en miljon gånger" gjorde musiken starkt intryck och förändrade honom som människa.

– Metal passar iranier bra eftersom det är hård och tung musik, precis som det hårda och tunga livet ser ut i Iran. Metal är medicin.

Owrang Haghany och Mehr M. Nadebs banor som instrumentbyggare inleddes som en lösning på ett frustrerande praktiskt problem – de ville spela hårdrock, men alla moderna instrument från shahens tid, som elgitarr och bas, var förbjudna och undan-gömda. Skulle det bli något hårdrocksspelande måste de bygga sina egna instrument.

– Jag ville bli David Gilmour och försökte bygga hans gitarr, en Super Stratocaster. Det enda jag hade att gå efter var ett foto

av David Gilmour, ett foto litet som en fingertopp, säger Owrang Haghany och illustrerar med sitt lillfinger.

Det andra gitarrbygget blev en Explorer. Genom att pausa en VHS-kassett med

DET ÄR MIN PLIKT ATT GE EN RÖST ÅT DEN TYSTADE GENERATIONEN MED MIN MUSIK.

Metallica och rita av gitarristen James Hetfields gitarr direkt från tv-rutan på en plastpåse fick han fram formen.

NÄR AYATOLLA KHOMEINI dog lättade förbudet mot musik något och enstaka musikaffärer

med traditionell iransk musik och instrument öppnade. Hoppet om att äntligen kunna köpa en elgitarr tändes. Då var Owrang Haghany 21 år.

– Det hade varit enklare att köpa heroin eller uranium. En ängslig affärsinnehavare bad mig gå och hämta sopsäckar och tidningar. När jag kom tillbaka tog han sopsäckarna och försvann bakom disken och återvände med ett paket till mig. Jag fick gå ut genom

garaget. Jag gick hem, öppnade paketet och där låg en röd, jättegammal, ful, dålig elgitarr men det var i alla fall en gitarr. Det var den bästa dagen i min ungdom.

I dag har Owrang Haghany jobbat med instrumentbyggnad i 25 år.

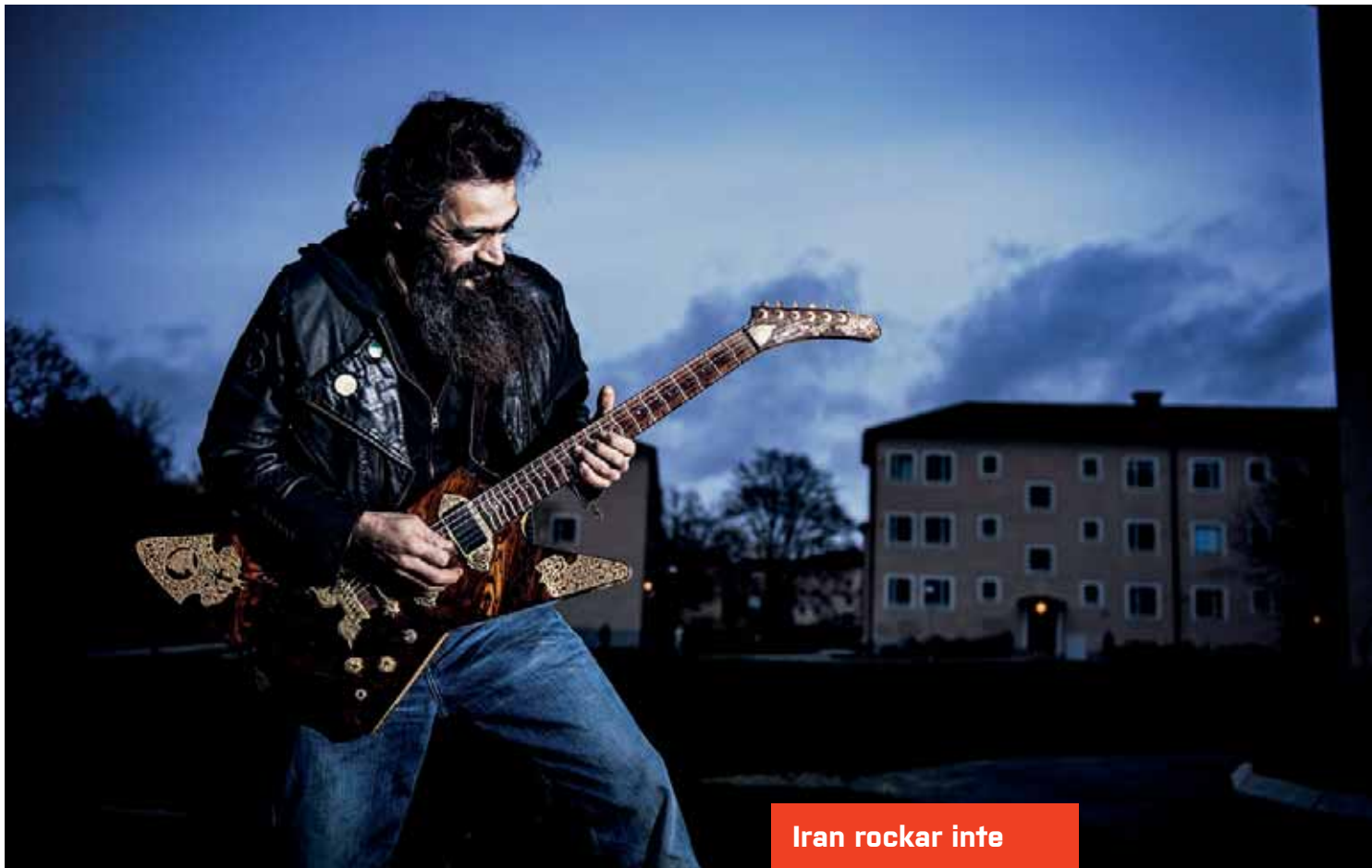
De sista kunskapsluckorna om hur gitarrer är konstruerade såg han till att fylla i på stadsbiblioteket så fort han anlät till Stockholm.

– Jag var flykting utan uppehållstillstånd och väldigt rädd för att bli upptäckt, men jag fann rätt hylla, tog ut några gitarrböcker och memorerade alla bilder. Efter en halvtimme hade jag all kunskap jag behövde. Jag tänkte: "Fuck the Khomeini system".

Owrangs Haghanyns entusiasm över att komma till Sverige, som han betraktade som hårdrockens främsta land i världen, förbyttes snart i besvikelse.

Fyra avslag från Migrationsverket innebar tre svåra år då han tvingades gömma sig och gå under jorden.

– Jag blev deprimerad. Jag levde med en konstant rädsla för att bli avslöjad och jag skämdes.

Iran rockar inte

Efter revolutionen 1979 förbjöds all musik som inte var religiös eller hyllade revolutionen. Den rockmusik som fanns före revolutionen försvann helt

Det var ayatollah Khomeinis förbud mot rock som inspirerade The Clash att skriva "Rock the Casbah" på plattan *Combat Rock* från 1982.

Sedan 1990-talet finns en undergroundscen med rockmusik i Iran. Eftersom det krävs tillstånd för konserter och rocktexter måste godkännas av kulturministeriet är offentliga konserter sällsynta.

Till slut fick han svenskt medborgarskap och i dag kan både han och Mehr M. Nadeb röra sig öppet.

Men livet är inte helt okomplicerat. Som gitarrist från Iran stöter han på fördomar.

– En vanlig fördom är att invandrare är pizzabagare eller taxichaufförer. En iransk gitarrist? Nej, nej, nej, det går inte för sig, gå och baka pizzor. En del människor tror att iranier inte har rock och metal i blodet, men det är bara dumheter. För mig är rasism när människor vill tvinga in mig i ett fack där jag inte hör hemma.

Varför heter er firma **Crimson Oath Guitars**?

– Jag upptäckte att det bästa sättet att bekämpa regimen på var genom konst. När jag såg hur Khomeinis regim systematiskt förstörde den iranska kulturen som jag älskar svor jag en ed, oath på engelska, att bekämpa detta. En amerikansk vän föreslog Crimson Oath eftersom det enda jag då lyssnade på var albumet "The Crimson Idol" med W.A.S.P.

Crimson Oath Guitars bygger stränginstrument för hand.

Alla instrument som byggs i verkstaden är egna personligheter med ett tema och

ett namn, till exempel: "Stevie's Treasure", "Kråksång" "Shadow of the Moon" och "The Lion and the Sun".

Musiker från band som Nale, Crucified Barbara, W.A.S.P. och Stevie Klasson har gitarrer tillverkade av Crimson Oath Guitars.

Den nya hemstaden Stockholm är en av Crimson Oaths inspirationskällor.

– Där Esfahan är valv är Stockholm vinklar och linjer, säger Owrang Haghany.

Men den första och största influensen är konsten och arkitekturen i hemstaden Esfahan, en gång huvudstad i det persiska riket.

Crimson Oath Guitars konstfullt dekorerade och detaljrika instrument är en direkt länk till Esfahans konsthantverkstradition med metallgravyr, inläggningar, miniatyrer och mosaik.

Instrumenten som lämnar verkstaden i Räcksta har ett budskap:

– Irans regim vill utplåna iransk kultur,

Crimson Oath Guitars vill påminna världen om den, säger Owrang Haghany.

Han visar en gitarr byggd av lönn, ek, björk och ett nytt slags stränginstrument med tre halsar som ska bli en kombination av iransk tanbur, sitar och gitarr när den är färdig.

Fodralet till gitarren med namnet "The Lion and the Sun" – symbolerna på Irans

flagga – har en extra fines: ett schackspel som snidats in på utsidan och små schackpjäser inuti fodralet så att ägaren kan spela schack under trista timmar av väntan på flygplatsen.

Gitarren "Stevie's Treasure" har ett pirattema och är byggd av lönn, aluminium och rosenträ med detaljer av koppar, ben, guld, mässing och ebenholts.

– En elgitarr är en symbol för modernitet. Genom något så enkelt som en elgitarr bevisar jag att det går att blanda gammal kultur från mitt land med västerländsk modern musik. 🇸

Frank Dandy in collaboration with Museum Studio

**FRANK
DANDY**

Efter en lång och envis politisk kamp – förd av bland andra feminister, radikala läkare, RFSU, vänstern, studenter, liberala och andra ungdomsförbund, Grupp 8 och sextiotalets kvinnorörelse – trädde lagen om fri abort i kraft första januari 1975. Men som med alla tillkämpade demokratiska rättigheter finns ett motstånd mot den. Som med åren blivit allt mer strategiskt. Desto viktigare att uppmärksamma 40 år av fri abort. TEXT ALEXANDRA SUNDOQVIST

FYRTIO ÅR AV FRITT VAL

Det har gått 40 år sedan lagförslaget om fri abort röstades igenom i Riksdagshuset. Efter vad som – i skriften *#abort40: om abort* från RFSU – beskrivs som den dittills längsta politiska debatten i ett enskilt ämne.

Detta var i maj 1974.

Första januari 1975 trädde lagstiftningen i kraft. Detta efter mer än ett sekel kantat av illegala aborter, rättegångar och hemliga abortkliniker, väl dolda i Stockholms stadsbild eller i villor utanför stan.

– Utan den envetna politiska kamp som bedrivits under 1900-talet skulle vi inte ha den lagstiftning vi har i dag. Fri abort är ingenting som samhället gett oss, konstaterar Lena Lennerhed, professor i idéhistoria och forskare vid Södertörns högskola som också skrivit boken *Historier om ett brott: illegala aborter i Sverige på 1900-talet*.

– Rätten till fri abort, det vill säga rätten att bestämma över sin egen kropp, är en oerhört viktig jämställdhets- och sexualpolitisk fråga. Den rätten avgör allt. Den avgör hela ditt liv, säger Anna Dahlqvist, en av chefredaktörerna för tidskriften *Ottar* och författare till reportageboken *I det tysta: resor på Europas abortmarknad*.

Sedan lagen om fri abort infördes 1975 har antalet aborter legat på en, förhållandevis, jämn nivå. År 2012 genomfördes 37 000 aborter i Sverige, enligt siffror från Socialstyrelsen.

I Stockholm är antalet aborter något

högre än det nationella genomsnittet.

Drygt 80 procent av aborterna sker tidigt, det vill säga före den nionde graviditetsveckan. Endast en procent av aborterna, cirka 400 per år, sker efter vecka 18. Då prövar Socialstyrelsens rättsliga råd om det finns så kallade synnerliga skäl för aborten. Majoriteten av aborterna görs på medicinsk väg.

– I dag sker majoriteten av aborterna före vecka 9 och på medicinsk väg. Man tar två slags tabletter inom loppet av 36 timmar – vilket framkallar ett spontant missfall, som liknar ett naturligt missfall. Den första tas på sjukhuset, men den andra kan kvinnan ta själv hemma. Det är en säker abortmetod, som innebär mindre påfrestning för kvinnan än en kirurgisk abort i ett senare skede, säger Marc Bygdeman, professor emeritus i obstetrik och gynekologi vid Karolinska Institutet, som i 50 år har kämpat för rätten till fri abort och säkra preventivmedel.

ABORT ÄR INTE ovanligt, ändå pratas det inte så mycket om det.

Torun Carrfors, sjuksköterska och debattör, menar att detta delvis beror på att det inte pratas om kvinnlig sexualitet i sig, men också på att det finns en stark mytbildning kring abort – och en föreställning om vem som gör en abort och hur det ska kännas att fatta beslut om att avbryta en graviditet.

– Vi lever i ett samhälle där det fortfarande finns ett starkt stigma kring abort, medan aborter ofta beskrivs som farligare än

de är i exempelvis film och populärkultur. Det finns också en föreställning om att det främst är unga och slarviga tjejer som gör en abort och att en "riktig" kvinna ser till att önska sina graviditeter – eller att skydda sig. Att en abort skulle representera en "okvinnlig" sexualitet, säger Torun Carrfors.

Hon menar att den skambelagda mytbildningen bara leder till ännu mer tystnad.

– Där har vi som jobbar i vården ansvar för att nyansera bilden av abort och därmed minska stigmat, säger Torun Carrfors.

Anna Dahlqvist på *Ottar* poängterar att

Demonstration på internationella kvinnodagen 1974 i Stockholm.

Abort i Sverige

■ Lagen om fri abort i Sverige trädde i kraft första januari 1975. Sedan 1975 har tillägg och ändringar gjorts i lagen, men grunden är densamma: Under den första delen av graviditeten har en kvinna själv rätt att besluta om abort. I dag gäller det till vecka 18.

■ Efter vecka 18 kan en så kallad sen abort utföras, då prövar Socialstyrelsens rättsliga råd om det finns så kallade synnerliga skäl för aborten. Enligt Socialstyrelsen utförs cirka 400 sena aborter per år. De utgör en procent av aborterna. De flesta aborterna, närmare 80 procent, är tidiga och sker före den 9:e veckan.

■ Antalet aborter har legat på ungefär samma nivå sedan 1975, det vill säga på mellan 18 och 21 aborter per 1 000 kvinnor i fertil ålder (15–44 år). Under 2012 utfördes 37 000 aborter i Sverige.

■ Sverige har den högsta andelen aborter av de nordiska länderna (20,7/1 000 kvinnor) medan Finland har lägst andel aborter (8,6/1 000). I världen är genomsnittssiffran 28, i Europa 27.

■ I Stockholm är antalet aborter något högre än genomsnittet, här görs 22,8 aborter per 1 000 kvinnor. Källa: Socialstyrelsen, RFSU

Medan serieskaparen Julia Hansen, i mars, debuterar med sin självbiografiska serieroman *Det växer*.

Modellen Caroline Winbergs sommarprat från 2014 är ett annat exempel där en abort beskrivs precis såsom den var.

– Caroline Winbergs berättelse om abort är kanske den vanligaste. I den meningen att aborten gjordes tidigt, hon var fast besluten att genomföra den och beskrev att hon kände sig lättad efteråt. Trots att denna historia är så vanlig så är det sällan som den hörs, säger Torun Carrfors.

I DAG SER de flesta den svenska aborträtten som en självklarhet. Men Marc Bygdeman, som började arbeta som läkare 1960, minns tiden innan lagstiftningen.

– Då hade vi en mycket restriktiv abortlag som bara godkände cirka 3 000 legala aborter om året. Samtidigt gjordes 15 000 aborter illegalt med komplikationer och dödlighet som följd. Genomsnittstiden för abortingreppen låg vid vecka 16, vilket gjorde dem mer riskfyllda. Ville en kvinna

ansöka om abort i Stockholm vid den här tiden var hon i de flesta fall tvungen att vända sig till Mentalvårdsbyrån där abortutredningen skedde. Vad gav det för signaler? Att en kvinna som ville göra en abort var mentalsjuk? säger Marc Bygdeman.

Den strikta lagstiftningen ledde till att många svenska kvinnor reste till Polen under sextioalet för att göra abort.

Detta blev allmänt känt då den så kallade Polenaffären briserade 1965, när polisen bland annat genomförde en razzia hemma hos Hans Nestius, redaktör och liberal, som hjälpt kvinnor att ta sig till Polen för att göra abort. Hans Nestius blev sedan ordförande i RFSU, 1979–1987.

– Det var förhållandevis enkelt för svenska kvinnor att ta båten till Polen, där abort då var lagligt. Polen var då ett kommunistiskt land och det var utmanande för Sverige att det ofria och grå Polen hade nåt att erbjuda svenska kvinnor. Detta ledde till en stor diskussion i Sverige och tidningarna, särskilt Expressen och Aftonbladet, ställde sig på kvinnornas sida. Åtalet lades ner och i stället tillsattes en statlig utredning för att liberalisera lagen, säger Lena Lennerhed.

Drygt tio år senare legaliserades abort i Sverige. Detta efter en politisk kamp som sträcker sig över hela 1900-talet.

– I backspegeln har svenska politiker försökt teckna en kronologisk framstegs-saga vad gäller kvinnors rättigheter. Man pratar om den abortlagstiftning som kom 1938, som verkligen var en undantagslagstiftning och gällde möjlighet till abort vid till exempel incest och våldtäkt. Sen om en "utvidgning" av lagen, 1946, då "socialmedicinska" skäl skrevs in. Men i praktiken var abort i princip olagligt. En kvinna skulle föda barn. Samhället bromsar en progressiv utveckling, särskilt under femtioalet. Men också under sextioalet, säger Lena Lennerhed och tillägger:

– Det var den politiska kampen som gav oss aborträtten. Under trettio- och fyrtioalet var det främst vänstern, RFSU, radikala läkare och feminister som drev frågan. Under sextioalet var det studenter och de liberala, liksom de socialdemokratiska, ungdomsförbunden. På sjuttioalet var det den nya kvinnorörelsen och Grupp 8.

– I Sverige har vi en stark abortlagstiftning som alla riksdagspartier, förutom Sverigedemokraterna, står bakom. SD vill ►

de flesta som gör en abort känner sig lättade efteråt. Att det främst är vägen till, och väntan på, aborten som är jobbig.

– Men det återspeglas sällan i skildringarna av aborter eller diskussionerna kring dem, konstaterar hon.

Det senaste året har emellertid berättelserna som nyanserar bilden av abort blivit något fler.

I Emma Thorsanders animerade dokumentär *Embryo* från 2014 berättar fem kvinnor om sina erfarenheter av abort och hur de upplevt tabut kring desamma.

sänka gränsen för fri abort från vecka 18 till vecka 12. Trots 40 år med fri abort är frågan inte okontroversiell. Abortmotståndarna har kanske inte blivit fler de senaste åren, däremot har de blivit smartare och mer strategiska, säger Anna Dahlqvist.

I **BÖRJAN** AV december utsattes en aborträttsfestival som RFSU:s aborträttsnätverk och tidningen Ottar arrangerade för ett attentat. Festivalen, vars syfte var att fira aborträttsens 40 år, attackerades av tre maskerade män som slängde in en rökbomb under en filmvisning. På plats i lokalen på Gärdet i Stockholm fanns cirka 30 personer, varav ett barn.

– För oss var det en chock. Vi visste ju så klart att det finns ett abortmotstånd, men kunde inte tänka oss att det skulle kunna ta sig såna våldsamma uttryck. Men det är så klart väldigt allvarligt. Det är ett angrepp på demokratin, yttrandefriheten – och aborträtten, säger Anna Dahlqvist.

Under det senaste året har även samvetsklausuler inom vården debatterats.

Det har främst gällt landstingen Jönköping och Kronoberg, där två KD-politiker lagt förslag om att införa samvetsvägran.

I Kronoberg vill man utreda frågan, efter en omröstning i landstingsstyrelsen där

Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna röstade för.

Något förenklat kan man säga att samvetsfrihet handlar om individens – det vill säga vårdpersonalens – frihet att agera utifrån sin moraliska och/eller religiösa övertygelse.

DET ÄR INGEN MÄNSKLIG RÄTTIGHET ATT FÅ ARBETA MED KVINNOSJUKVÅRD, DÄREMOT ÄR DET EN MÄNSKLIG RÄTTIGHET ATT FÅ BESTÄMMA ÖVER SIN KROPP

Torun Carrfors, sjuksköterska

Det är en "frihet" som missbrukas grovt runt om i Europa. Inte minst i länder som Italien, Polen och Österrike, där kvinnor ofta vägras abort med hänvisning till samvetsklausulen.

Enligt Anna Dahlqvist vägrar så många som 70 procent av gynekologerna i Italien att arbeta med aborter.

– Samvetsklausulen har blivit ett verktyg för abortmotståndare i hela Europa. Den blir ett sätt att komma undan lagen.

Frågan om samvetsfrihet har varit aktuell sedan 1975 och motionerna har avslagits varje gång. Om man granskar skrivelserna i Socialutskottet närmare så ser man att det framför allt är enskilda medlemmar i Kristdemokraterna som ständigt skriver motioner i frågan. Och det man vill med detta är att komma åt vår abortlagstiftning bakvägen – och därmed förändra abortlagen i grunden, säger Marc Bygdeman och fortsätter:

– Jag tycker att man ska placera kvinnan – och inte personalen – i centrum i den här frågan. I propositionen till vår nya abortlag 1975 slog man

fast att kvinnan har rätt att bli omhändertagen av sympatisk och empatisk personal som är positivt inställd till familjeplanering och abort. Det betyder att den som inte vill arbeta med aborter ska omplaceras. De personerna ska inte möta kvinnan över huvud taget. Därför ska det heller inte finnas något behov av en samvetsklausul. När jag var klinikchef på Karolinska hände det då och då att personal inte ville utföra aborter, men då fick man omplacera dem.

"Jag hoppas att folk som gjort abort ska känna igen sig i min bok"

MED SITT SJÄLVBIOGRAFISKA seriealbum *Det växer*, som kommer ut i mars, vill Julia Hansen nyansera bilden av abort. Men också berätta om hur det är att genomföra en abort och därmed bryta tystnaden kring ett ofta tabubelagt ämne.

– Jag hoppas att folk som gjort abort ska känna igen sig i min bok. Eller att den kan vara ett stöd för den som ska göra en abort, men inte riktigt vet vad som väntar. Jag vill också att den ska läsas av partner.

Förhoppningsvis väcker den tankar även hos dem, tankar rörande delaktighet, ansvar och hur man ställer upp, säger Julia Hansen, på telefon från hemstaden Malmö.

Julia Hansen började att arbeta med *Det växer*, en svartvit berättelse som är lika delar uppriktig och subtil, när hon gick på Serieskolan vid Kvarnby folkhögskola i Malmö. Det var Julia Hansens mentor vid utbildningen – Josefin Svenske, tillika förläggare

Torun Carrfors, sjuksköterska, konstaterar att de som är för en samvetsklausul inom vården är få.

– Vi som jobbar med aborter har ju valt det och vi gör det jättegärna. Vi vill göra en skillnad för de kvinnor och par som vi möter. Vi får betalt för att göra nånting som vi tycker är viktigt. Det är ingen mänsklig rättighet att få arbeta med kvinnosjukvård, däremot är det en mänsklig rättighet att få bestämma över sin kropp och möta en vård som respekterar den rätten, säger hon.

VIDARE KONSTATERAR MARC Bygdeman att en liberal lagstiftning är det enda rätta i ett demokratiskt och jämlikt samhälle.

– Jag hoppas verkligen att vi får behålla den liberala abortlag som vi har. Restriktioner leder bara till fler illegala aborter – och större risker för kvinnans hälsa. I Sverige har sjukvården en skyldighet att ombesörja vården, vilket är bra. På flera håll i Europa har enskilda sjukhus rätt att säga nej – och i USA är abort bara tillåtet i vissa delstater. Det gör att du måste resa till en annan delstat. Och vem är det som drabbas då? Inte är det de rika och välbeställda i alla fall. Det är de fattiga, de som redan har det sämst i samhället, som drabbas. Ett sånt samhälle är inte ett rättvist samhälle, avslutar han. ☹

på Kollik förlag – som uppmuntrade henne att göra en bok om sina erfarenheter.

Julia Hansen genomförde två aborter under 2012. Gemensamt för de båda aborterna var att de gjordes på medicinsk väg tidigt i graviditeten, det vill säga före vecka 9.

– Första gången fick jag ett väldigt bra bemötande av vården. Men

jag blev gravid igen ganska snabbt efter min första abort – och då upplevde jag i stället ett stort skuldbeläggande.

Vidare berättar Julia Hansen att hon, under arbetet med boken, insett hur vanlig hennes historia är.

– Min pojkvän följde inte med till kliniken, då vi hade ett distansförhållande och han var tvungen att jobba. När jag pratade med människor i min närhet visade det sig att de ofta genomgått

aborterna själva och att deras partner inte varit så delaktig som de önskat. Det är deppigt att så många andra också fått

ta ensamt ansvar för sin abort och skämts så otroligt mycket över den. Det finns en stor tystnad kring abort, det pratas så himla lite om det. Där hoppas jag att min bok kan göra skillnad, säger Julia Hansen.

Julia Hansen

PARTI- LEDAREN SOM KLEV IN I KYLAN

AV STINA OSCARSSON

>>URPREMIÄR 25 APRIL 2015

UPPSALA >>>> STADSTEATER

BILJ/INFO: 018 14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

Funderar du över dina alkoholvanor?

RING 020-84 44 48
och prata med våra rådgivare.

Det är kostnadsfritt,
du kan vara anonym
och ringa från
hela landet.

Läs mer på alkohollinjen.se

 Stockholms läns landsting

STOLT SOC OCH VÅRAD

Det var någon vecka efter middagen på Operaterrassen i samband med utdelningen av Stora journalistpriset och några dagar efter att jag lyssnat på dokumentärerna i Kaliber i P1 där de granskat socialtjänsten som en synnerligen perifer kollega jag hastigt skakat hand med i vimlet där messade mig och frågade om det var okej att han ringde "och lyssnade fram en grej".

Jag svarade att det var okej.

Han ringde tillbaka tämligen omgående. Och berättade att han just blivit uppringd av en kollega på redaktionen där han jobbar som precis varit kallad till samtal hos socialtjänsten – den här kollegan och dennes tidigare fru är tydligen skilda sedan drygt tio år men kvar i en trasslig och fientlig relation – som skevat ur ordentligt.

Vad han ville dryfta med mig var en detalj i det hela – kollegan, vis av erfarenhet hur den här skilsmässan i olika sammanhang kommit att spelas ut under nio år, hade beslutat sig för att gömma en liten reporterbandspelare i den filofax han lagt på bordet under samtalet.

Och nu fanns helt sonika drygt 50 minuter samtal hos socialtjänsten inspelat på band, där det enligt min uppringande kollegas förmenande begicks ett tydligt rättsövergrepp på fadern – hans kollega – och han undrade nu om jag var villig att lyssna på bandet och efter det diskutera hur/om man skulle/kunde ta detta vidare. Om det fanns någonting i detta som kunde vara journalistiskt användbart.

Jag bekräftade att jag var intresserad av att – helt förutsättningslöst – lyssna på bandet och att när detta var gjort diskutera saken vidare.

Vi sågs på ett fik vid Mariatorget kort därefter. Han lånade mig sina hörlurar, gick och köpte en kopp kaffe vid disken och slog i

gång bandspelaren, vek upp en bok – Teju Coles *Every Day is for the Thief* – och lämnade mig åt mitt öde.

DET JAG HÖRDE på bandet var redan efter några minuter oroande till både ton och tendens.

Mannen på bandet blev omedelbart åtgången och hånad, illvilligt anklagad, fick sin karaktär avläst och starkt ifrågasatt och beskyldes – efter bara kanske en kvarts samtal – för att enligt socialsekreteraren inte ha någon relation till sin dotter. Och för att vara arrogant och ironisk och att det var tydligt att "situationen verkade obekvämt" för honom, som hon uttryckte det på bandet.

Att mamman är yrkesmässig kollega med socialsekreterarna – vet jag för att jag fått det berättat för mig – gör det desto mer graverande att lyssna på bandet. Den kollegiala geggan de tre emellan skiner igenom. Syftet. Samstämmigheten. Uppsåtet.

Personen på bandet är lyckligtvis inte någon medellös stackare, han är en man med intellektuella resurser, dessutom med en mejladress vars högersida om @-tecknet skulle få vilken makthavare som helst att ta notis och räta på ryggen.

Men tänk om det varit någon annan där i rummet? Någon som

**MANNEN PÅ BANDET BLEV
OMEDELBART ÅTGÅNGEN
OCH HÅNAD, ILLVILLIGT
ANKLAGAD, FICK SIN
KARAKTÄR AVLÄST OCH
STARKT IFRÅGASATT**

verkligen behövde hjälp av socialtjänsten i en uppkommen situation – den personen hade varit hundmat. Utlämnad och chanslös, dömd på förhand och strimlad vid skranket av två tendentiösa, illa pålästa, men med en tydlig agenda agerande socialsekreterare.

Med myndighetens makt. Att göra skillnad. I en familjs liv.

JAG TOG UR lurarna. Han tittade upp, slog ihop sin bok och la den på bordet. Jag skakade på huvudet. "Det är ju förfärligt att höra det, men tur att han har det på band." Han nickade. "Ja, men tänk hur det då kan gå för den som behöver hjälp eller den som bara råkar ut för socialtjänsten, vad de kan ställa till med..." Jag vek ihop min filofax. "Ja, verkligen. Att höra sånt här gör en livrädd. Just för den makt socialtjänsten har. Och vilka som behöver den."

Han drog ur hörlurssladden ur bandspelaren och rullade ihop den och stoppade den i fickan. "Nåt du vill göra nåt på? Min kollega känner sig inte helt bekväm med materialet då det är privat – han vill liksom inte riskera att beskyllas för att gå sitt eget ärende." Jag tänkte.

"Vore jag han skulle jag – för nu – skriva ut bandet ordagrant och skicka det till avdelningschefens chef. Och hennes chef. Med ett skarpt formulerat följbrev om det som inträffat. Då kommer trycket hårt och uppifrån och de tvingas agera." Han nickade. Jag la till: "Och jag skulle spara inspelningen och utskriften om den kan komma till nytta längre fram – antingen privat eller professionellt. Kanske som komplement i en större granskning av socialtjänsten, till exempel."

Han lyfte bandspelaren från bordet, kollade att den var avstängd. "Fick mötet några konsekvenser?" Han skakade på huvudet. "Nej, ärendet avskrevs." "Se ändå till att han skriver brevet. Om inte annat för allas skull som inte kan." ☹

Foto: Henry Moshizi

NATURKOMPA NIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA
 HELSINGBORG | JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING
 LULEÅLUND | MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL
 UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND

WWW.NATURKOMPA NIET.SE

Situation Sthlms försäljare Lars Blomqvist bodde i en studentbostad på Lappkärrsberget på sjuttioalet. Han studerade på universitetet, han ville vara fri, var dj på diskoteket och spelade i kultffilmen *Jag är nyfiken blå*. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Det var nybyggt här när jag och min sambo Brigitte flyttade hit. Vi var de första hyresgästerna i ett av punkthusen, de kallas så för att de ser ut som fyrkantiga punkter uppifrån. På Professorsslingan 37, högst upp, bodde vi med hennes tvillingdöttrar och vår nyfödda son. Minns att jag hade snickrat en spjålsång åt honom.

Jag studerade sociologi och statsvetenskap på universitetet. Först kom jag in på psykologlinjen men tackade nej. Det är inget fel på psykologi, men att bara vara psykolog, nej, jag ville vara fri helt enkelt.

I centrum finns fortfarande Lappis Ica kvar, men det som i dag är pizzeria var då en restaurang där vi startade diskotek. Vi byggde högtalare och förstärkare och jag var diskjockey. När man börjar spela en låt och ser alla börja dansa – det är en härlig syn.

Jag är intresserad av kultur. Min morbror

var konstnär och han hänger bland annat på Moderna museet. Jag utövar konst själv ibland, teckning till exempel. I slutet av sextioalet gick jag också på en foto- och filmskola där Christer Strömholm var rektor.

Det där med film är speciellt, kanske är det därför jag ville vara med i filmen *Nyfiken blå*, uppföljaren till *Nyfiken gul*. Jag läste en annons och sedan bar det i väg till Lill-Jansskogen, som ligger här i närheten, där de första scenerna spelades in. Där skulle jag spela bög och var inte nervös alls faktiskt, de andra skådespelarna hjälpte mig verkligen. Längs en väg hade de riggat upp räls och där kom transvestiter och bögar åkande i bilar. Jag hade själv filmat en kortfilm, så något begrep jag ju, men så stora kameror hade jag inte sett i verkligheten. Vad Vilgot (Sjöman) klippte ihop av det vet jag inte, jag har faktiskt inte sett filmen, det har jag inte velat. Men det kanske jag kan göra nu.

"Socialtjänsten kommer klappa ihop"

SOC-SKRIKET KRÄVER BÄTTRE VILLKOR

DET HAR SNART gått fyra år sedan socialarbetare gick samman och startade nätverket Nu bryter vi tystnaden, NBVT. De ville inte se fler kollegor gå in i väggen, de ville kunna sova om nätterna och känna att de kan utföra ett professionellt socialt arbete. Sedan dess har läget förvärrats.

– Socialtjänsten kommer att klappa ihop. Det är risken om inget förändras, säger Nadja Gürsoy som sitter i NBVT:s styrgrupp.

Den 9 december samlades därför cirka 120 socialarbetare utanför Stadshuset i en manifestation – Soc-skriket. Med trummor och skyltar med budskapen "Socialtjänstlagen före budget" och "S.O.S Soc" protesterade de mot villkoren. Under en minut skrek de jobbängesten rakt ut för att uppmärksamma politikerna, som satt i budgetförhandlingar i Stadshuset, på den akuta situationen.

– Vi ville att de skulle komma ihåg oss i förhandlingarna. Vi omnämndes i flera partiers debatt-tal och det kom ut politiker och samtalande med oss i pauserna, säger Nadja Gürsoy. Frågan har lyfts sen vi startade 2011, det finns en dialog med politiker och vi har fackförbunden med oss, men än så länge har det inte skett mycket.

SOCIALTJÄNSTENS KRIS BEROR enligt NBVT på att resurstilldelningen länge varit otillräcklig och att fler människor behöver hjälp hos socialtjänsten, men tiden till möten med klienter har minskat. Samtidigt har kvalitetskraven

NBVT kräver (bland annat): **SOCIALSEKRETERARE OCH BISTÅNDSBEDÖMARE** ska ha ett fastställt tak för vad som är ett rimligt antal ärenden. **KOMPETENSUTVECKLING OCH TID** till förberedelser och reflektion, samt tid att läsa information ska ingå i arbetstiden. **ARBETET SKA HINNAS MED** inom normal arbetstid och anställda ska inte tvingas använda flexitid när det handlar om övertidsarbete. **VIKARIETÄCKNING SKA FINNAS** vid frånvaro. **HELHETSSYN OCH SAMVERKAN** inom socialtjänsten ska återupprättas så att olika verksamhetsområden kan arbeta utifrån gemensamma mål i klientarbetet. **SOCIALTJÄNSTLAGEN** ska gå före budgetramar.

i lagstiftningen skärpts. Det går helt enkelt inte ihop.

Socialarbetare larmar om att de inte kan ge klienter den tid de behöver och att de inte kan följa socialtjänstlagen. Det finns framför allt inte tillräckligt med tid till utredningar om barn som riskerar att fara illa och de senaste åren har NBVT sett en utveckling där socialsekreterare på försörjningsstöd har svårt att hinna med något annat än att se till att klienterna får pengar på sitt konto i tid.

Stockholm har en bottenplacering i landet vad gäller erfarna socialsekreterare som arbetar med ekonomiskt bistånd, enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser 2014. I Stockholm är bostadslöshet dessutom ett problem som tar mycket av socialsekreterarnas tid.

Nadja Gürsoy, som i dag jobbar som kontaktsekreterare i Rinkeby-Kista, har tidigare arbetat på försörjningsstöd men slutade på grund av arbetssituationen.

– Det var nästan bara dokumentation. Jag hade inte tid att träffa klienter, hade för många hushåll. Det

gick från att man skulle ha möten och samtal till att det blev mer påtvingat och piskor, säger hon.

NÄR SITUATION STHLM träffade nyttillträdda socialborgarrådet Åsa Lindhagen (MP), inför att majoritetens budgetförslag skulle presenteras, togs socialsekreterarnas situation upp.

– Det här är en stor utmaning som vi har i Stockholm i dag. Jag hoppas vi kan börja ta ett steg i rätt riktning det här första året, sa hon och berättade att de förstärker med 40 miljoner till arbete med utsatta barn samt 20 miljoner till fler socialsekreterare.

– De 20 miljonerna vet vi ännu inte hur de kommer att fördelas, säger Nadja Gürsoy. De 40 miljonerna gör inte så stor skillnad – det är så många stadsdelar som ska dela och insatser blir dyrare och dyrare. De pengarna är inte jättemycket när det är en sån stor stad, men det är i alla fall en början.

MARIA HAGSTRÖM

FORSKARE:

Så kan läckage av medicin förhindras

Det händer att medicin läcker ut från substitutionsbehandlingen för människor med heroinberoende. Forskare har nu tittat på varför det sker och hur det kan förhindras. Studien visar att 80 procent av läckaget står en mycket liten grupp av patienterna för.

Substitutionsbehandlingen är livsnödvändig och kontrollen av patienter är redan strikt, menar forskarna.

– Vi tror inte att ännu hårdare regler och kontroller för hela patientgruppen är rätt åtgärd nu. Det kan innebära att färre får behandling, vilket i sin tur kan öka efterfrågan på illegala läkemedel. I stället bör uppföljning och stödjande insatser riktas mot dem som missköter sig, säger Björn Johnson, docent vid Malmö högskola.

En vanlig föreställning är att det är de patienter som är minst kontrollerade och som får hämta ut flera doser samtidigt som läcker. Det stämmer inte.

– Det handlar inte om vem du är, utan om hur du lever. Störst risk att sälja eller dela med sig av sin medicin finns bland dem som fortsätter använda illegala droger. En annan riskfaktor är hög alkoholkonsumtion, säger Björn Johnson.

Insatser bör därför inriktas på riskgrupperna.

– Det behövs stödjande insatser för att hjälpa dem bort från missbruksmiljöerna och in i samhället. Samtidigt krävs bättre samverkan med socialtjänsten samt insatser för att minska den illegala efterfrågan. Många av dem som använder dessa läkemedel illegalt skulle egentligen behöva substitutionsbehandling, säger Torkel Richert, den andra forskaren bakom studien.

MARIA HAGSTRÖM

2022

gångar spändes kvinnor fast inom den psykiatriska tvångsvården under 2013. För män användes tvångsåtgärden drygt 1500 gånger. Högst är antalet fastspänningar bland kvinnor mellan 18 och 24 år, enligt Socialstyrelsen. Kvinnor isoleras också oftare än män. Men könsfördelningen är nästan jämn bland dem som vårdas enligt LPT, tillsammans är de drygt 10 000 personer.

MINA DRÖMMAR

ÅTERVÄNDA TILL ARBETE

HOS HANTVERKSSLUSSEN i Uppsala står prydnadselefanterna på rad. Deras träkroppar har formats i finsnickeriet och deras öron och snablar i läder har tillverkats hos REMAKE. Det är där Situation Sthlm-försäljaren Kersti Wahlström arbetstränar.

– Att sy har varit min hobby i 25 år, säger hon. Men jag har hållit på med handarbete hela mitt liv, ända sen jag var sex år och min kära elektriker till pappa satte mig i vardagsrumssoffan och lärde mig att sticka. Han var inte intresserad av handarbete, men av nån anledning lärde han mig att sticka. Den där första lilla lappen jag gjorde hade jag kvar länge, den var väldigt hårt tätstickad och hade många hål.

Kersti Wahlström var mycket för att "sitta och pula för sig själv" som barn. När många av grannbarnen lekte "röda vita rosen" på gården satt hon hellre inomhus och läste böcker eller höll på med något pyssel.

När Kersti Wahlström blev äldre brukade hon varva de akademiska studierna med att sticka tröjor eller brodera i korsstyggn och när hennes dotter föddes sydde hon hennes dopklänning.

Nu sitter hon ofta framför symaskinen hos Stadsmissionens REMAKE, där de återanvänder gammalt material och skapar nya produkter som säljs i butik.

– Jag lär mig otroligt mycket här, det är på en annan nivå, säger Kersti Wahlström och visar runt bland färgglada tygpåsar och mössor i olika mönster.

– Det här är ett skyddat arbete för oss som inte kan vara hundra procentigt produktiva. När jag kom hit i våras jobbade jag 15 timmar i veckan och nu är jag uppe i 30 timmar. Det är en dröm som har gått i uppfyllelse. Jag har gått från att sakna rutiner, varit arbetslös, haft osäkert boende och allmänt oordnat liv till att ha syssel-

sättning och en relativt stabil tillvaro. Jag hade vickat omkull och ville vicka tillbaka.

NÄR LIVET VAR som mest rörigt började hon besöka Mikaelsgården, Stadsmissionens dagverksamhet i Uppsala. Hon kom dit för att äta en ostmacka, dricka en kopp kaffe och vila, men efter ett tag kom hon också dit för att köpa Situation Sthlm.

– Då började jag träffa mer folk, vidgade min bekantskapskrets och fick lite mer rutiner. Och i våras kunde jag börja arbetsträna, säger hon och berättar att hon på REMAKE bland annat har skapat lunchväskor i tyg, anpassade till matlådor.

– Jag tyckte att det behövdes några som går att tvätta och återanvända och som inte bara slängs bort. Det är spännande att skapa nåt

kreativt, men jag är egentligen mer hjärna än händer. Jag är bättre på data och administration.

Därför har hon ansvar för REMAKE:s inventeringssystem och

DET ÄR SPÄNNANDE ATT SKAPA NÅT KREATIVT, MEN JAG ÄR EGENTLIGEN MER HJÄRNA ÄN HÄNDER

har skapat ett artikelregister där det snabbt går att se lagervärde och lagersaldo.

– Jag har tidigare jobbat med elektroniska dokumentsystem, kvalitetsystem inom bland annat forskning, utveckling och försäljning.

Är det sånt du vill jobba med i framtiden?

– Jag vet inte, jag vågar inte tänka på det än. Jag är inte färdig för den öppna arbetsmarknaden. Det har varit

så otroligt mycket förändringar på kort tid, det har inte satt sig riktigt. Men det känns jättekul att vara 50 år och ha en massa förändringar i livet. En del av dem har krävt stor möda att ta sig igenom,

men efteråt har jag känt mig stark. Det känns som att jag är på rätt sida, att jag har vickat tillbaka. Nu finns det ingen återvändo – jag kommer att arbeta tills jag går i pension.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARTINA HOLMBERG**

CITAT

/// Ett av mina första jobb var att vispa schampo i en fabrik i Djursholm. Man la ner några deciliter gegg, hällde på 10–15 liter vatten, ett par kilo salt och vispade. Det såldes dyrt med fina etiketter.

/// Jag har gjort en drömräsa: tog en rygsäck och åkte en månad till Ecuador. Där finns regnskog, den torra kusten och Anderna. Blev ett minne för livet. Det vill jag göra igen, men åka österut.

/// Reste mycket i min familj, mest till olika travbanor i Sverige. Mina föräldrar ägde egna hästar som de tränade, men de lät andra mocka skit. De vann ihop pengar till en sommarstuga i Åkersberga.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Vänner

● Jag skrattar, förvånas och mycket mer med er. Vi upplever livet tillsammans, blir äldre men inte så mycket klokare.

Våra barn växer upp, men när ska vi bli vuxna?

Ni har lärt mig så mycket om mig själv och får mig att vilja leva.

KERSTI WAHLSTRÖM, UPPSALA

En dedikation till Mikaela

● Jag skriver om dig
Lite grann i taget
Vad jag vet från
Första, första början
Vet jag att detta är verkligt
Det lägger jag märke till
Liksom varje aspekt i livet
Hos oss själva
Efter detta liv
Vi tror på Jesus
Jag lovar så många saker
Som jag alltid håller
Som att jag vill behålla dig
Vår älskade Mikaela

LISELOHT LILLY

Hoppet finns på Zinken

● Vintereftermiddagens solljus vilar – som svävande – och nästan horisontellt över Zinkens IP. Trettio små knattar stapplar, ramlar över isen. Faller som käglor nu och då... eller, ärligt, mest nu. Men man ser deras filosofi – "oppåhoppa" – man kan inte låta bli att beundra. Dem som måste bekämpa den nya istiden. En klimatforskare eller två, hoppas vi att det blir av dessa små. Dem som ännu inte kan stå på skridskor. Men kämpar på. Kämpar på.

LURKEN

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

Raggarminnen och semesterplaner

● Det här var en del av 60-talet. Vilken härlig tid – må den komma tillbaka.

Jag satt härom kvällen och tänkte tillbaka på en del brudar som vi raggade upp. Jag undrar om de lever idag? Till exempel en tjej som vi plockade upp vid Botkyrka långtradarfik. Hon var så saktfärdig att en sköldpadda gick om henne. Hon fick heta "Sakta glida" från Botkyrka.

Sedan var det en tjej som vi raggade upp ofta i Mariefred. Hon fick namnet "Döden", eftersom hon överlevde alla olyckor med bilar och motorcyklar. Hon reste sig jämt upp från olycksplatsen, upp på vägen och fram med tummen. Hon skulle bara vidare.

Så fanns den "veneriska Veronica" på Sveavägen. Hade man varit med henne så låg man risigt till. Som en

av polarna. Efter tre månader hände följande när han skulle kissa: han greppade tag i pottan och började trycka på. Då ramlade en skönhet ner i pottan. "Aj, aj, adjö, mitt sköna nöje", blev hans kommentar.

NÄR SPRITSTREJKEN KOM på sextio-talet gapade bolagshyllorna tomma.

Då styrde vi bilarna mot Norge. Bagageluckorna fylldes med mängen goda spritflaskor. Varenda centimeter inne i bilarna var ockuperad. Vi tältade vid Mysen efter vår shopping. Jättetrevlig fest uppstod, som bara vi svenskar kan ha. Men efter klockan tre på natten så avbröts vår sammankomst av norsk politi. De eskorterade oss till svenska gränsen vid Svinesund. Varför undrar vi än i denna dag? Kan det vara så att det kanske låg en hop norska gutter i Mysen och

grät efter mamma, eftersom de var blåslagna och blodiga – vad kan ha hänt?

Den norska politin fick utreda vad som hänt dessa stackare. Men de kunde ju inte fråga oss, vi svenska snälla grabbar – de hade ju deporterat oss till Sverige. Förresten tror jag inte att det trevliga gänget kunde ha gjort något sådant.

Tvärtom så hade det trevliga gänget med sig två norska jäntor, som numera är svenska hemmafruar. Jag ska själv ta semester för en gångs skull, när det är lugnt. Ringer telefonen – plocka ur batteriet och sätt tillbaka det när semestern är över.

Funderar på Sri Lanka, Barbados eller Miami. Jag får dra en sticka om det. Vi får se vart kosan bär.

FOTEN HÅKAN

Hyckleri

● Gud befria mig från hemmet
Katten
Jag kan inte sova på natten
De föreläser om acceptans
Utan meriter eller tolerans
Deras krav är för stora
Men de kommer att förlora
De pratar om andliga principer
Medan jag står ute och fryser
Tålmod är melodin i deras sång
Kattkorset satt de med tvång
Rättvisa pratar de varje dag
De har ingen regel eller någon lag
Om förståelse pratar de mer
Negativ kritik är allt de ger
Förlåtelse undervisar de gärna
Deras hämnd knäcker ens hjärna
Empati och sympati är huvudämnen
Den svaga gör de vilsen
Om kärleken sjunger de jämt
Den ensamma är utestängd
De predikar om öppenhet
Vissa har ingen frihet
Den sjuka är fuskare
De själva är största pengatjänare
Sömmedicin lät de mig inte ta
medan de slappnar av på spa
Jag led av sömnlösa nätter

EPSON/CREATIVE COMMONS

De svarade med att jag är bitter
Tilliten är för dem stor och viktig
Den sjuka är bara låtsasskicklig
Normer har de lyckats skapa
Efter de slutat knarka och supa
Vilket under världen borde skåda
Katten är bäst på att bota
Gud befria mig från Katten
Jag kan inte sova på natten
Gud låter samhället höra av sig
för Katten kommer att döda mig
Folket är de största betalarna
till Katten de största hycklarna

MIKAEL S

Tittar på folket

● Jag sitter här på Mariatorget och tar en paus
Säljer Situation Sthlm och tar aldrig något för givet.
Sitter och tittar på folket och tänker:
"Dom är påväg någonstans i livet..."

Jag stack från Halmstad, fyllet, knarket, svartsjukan och kivet
Sitter här på Mariatorget och tänker:
"Någonstans för mig finns livet..."

MAGDALENA

ANDERS ADEMARK/CREATIVE COMMONS

Mansjouren i Stockholms län

Vi söker volontärer

www.mansjouren.se

VASA
MUSEET

PROGRAM HÖSTEN 2014

AFTERNOON TEA
SOPPFÖREDRAG
FÖR FÖRÄLDRALEDIGA
GUSTAV ADOLF-DAGEN
MAGASINSVISNINGAR

WWW.VASAMUSEET.SE

en del av STATENS MARITIMA MUSEER

MEGNA ORD

POESI

Kanske vi alla

● I en stad där alla brutna löften bor
I en stad där halva hjärtan står på rad
I en stad där alla drömmar slagits i kras
I den staden
ja, där bor jag

STEFAN S

Ännu en dag
– tango (en smäktande krystad)

Ännu en dag – bitterljuv och djävulsk
Ska jag älska dig – fastän du inte älskar mig
Jag har dig kär; jag har dig kär
Och varje dag så när
Du min melankoli
Aldrig blir jag fri

Å, din röst, dina ögon, läppar – dina bröst
Å, min själ är så trasig – men jag vill så väl
Du min vän
Min allra, allra bästa vän
Jag vill mer – jag vill allt du inte ser

Allt vad jag vill – i din närhet är att tiden står still
(För att) Natten är lång – jag får fläckar i min långkalsong
Du vet inte hur; hur
Jag längtar som ett djur i bur
Befria mig nu
Jag vill inte dö jalu

Ännu en dag – bitterljuv och djävulsk
Har jag älskat dig – fastän, du inte märkt på mig
Hur sjuk jag är
Hur din närvaro på mig tär
Du ser mig förbi
Hur patetisk får man bli? **LURKEN**

Åren som gått och går

Ålder är priset för vishet
smärta och sorg likaså
de unga har inte tid att lyssna,
och dom så väl jag förstå

STEFAN S

CANDICE/CREATIVE COMMONS

Texter av Steffi

Här

● Jag är här. Du är här. Vi är här, just nu.

Jag är här, som jag vill vara ofta.
Vi har ju så trevligt och kul här,
tycker jag.

Vi har en massa gemensamt här.
Bland annat, en massa givande kurser.

Så klart, har vi hemlösheten gemensamt också.

Vi är nog alla lite speciella här.
Men, det är ju bara bra, för vi kan lära så mycket av varandra.

Här är här, och inte där eller någon annanstans, tur det,
annars vore det inte lätt att veta, att vi var just här, när vi sa det
Ja, krångligt skulle det bli.

Vad gräver du efter?

● – Hej, herr Grävling. Vad gör du?
– Jag gräver.
– Efter vad då?
– Det vet jag väl inte nu heller.
– Varför gräver du då?
– Något att göra.
– Aha, men det verkar ganska meningslöst.

– Inte om jag hittar något.
– Som vad då?
– Vad som helst, så klart.
– Men, det är ju ingen mening om man inte har nytta av det.
– Jodå, glädjen.
– Glädjen?
– Över att ha hittat det förstås.

Lönefrågor

● Vad tar en hund betalt, i ben, för en reklamfilm?
Vad tar en katt betalt, fåglar eller möss, för en långfilm?
Hur mycket tar en häst betalt, i hö, för ett foto till ett vykort?
Hur mycket tar "Linus på linjen", för att trilla ner från linjen?
Hur mycket betalar de i skatt, för respektive lön?
Var betalas den i så fall in?

Minnesklumpen

● Va sa du, sa du?
Jaha, låt mig tänka efter
Nå?
Det var väl själva sjutton, att det ska vara så svårt att spotta fram svaret, på en enkel fråga. Men det

har tydligen fastnat på sitt vanliga gamla ställe, längst bak i huvudet och sitter som berget.

Tog jag med lösningsmedlet nu då?

Nä, nä, inte det!
Inget annat att göra än att säga till den som undrade, att jag får svara på det nästa gång. Det vill säga, när jag förhoppningsvis fått loss just den minnesklumpen!

Lycka

● För mig är lycka i vardagen att få umgås med alla mina underbara vänner på konst- och skrivarkurserna. De alla är så mjuka, snälla, trevliga, roliga och egna. Det har blivit en perfekt blandning av oss, tycker jag. Vi är halvgamla och äldre, ibland någon yngre. Men, precis som sig bör, verkar alla trivas i varandras sällskap. När jag hade lägenhet, hade jag inte så många vänner, men nu när jag är hemlös har jag många härliga vänner. Konstigt, men tur att det inte är tvärtom – eftersom de behövs som mest nu.

Tack för att ni finns och en jätte-kram på er allihop! **STEFFI "MONACO"**

pantamera släpp ut mindre

Om du pantar 1 351 burkar eller 6 500 stora PET-flaskor på ett år, så hjälper du till att spara lika mycket koldioxidutsläpp som det går åt att flyga en person tur och retur till Mallorca. *Gracias för att du pantar!*

Uträkningen är tagen ur *Miljöstatistik 2012 Returpack AB* (framtagen av Skill). För mer info se www.pantamera.nu

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Vad polaren sa

● En polare sa till mig. Det ringde i mobiltelefon mitt i natten, snubben vakna och han svarade. Då frågade personen som ringt:
 – Är det "VV"?
 – Nej!
 – Då har jag ringt fel.
 – Jaha men det behöver du väl inte tala om för mig. **DAGGE**

Klockan fyra

● Vaknar i tältet, vad är klockan? Den är fyra... Känner mig trasig Mer än hel. Klockan är fyra... Vad är det som är fel? Mitt livs kärlek ligger bredvid... Han hostar och snorar. Vi brukar skoja... Vi går på gatan och horar... Nej... Vi säljer Situation Sthlm. Vad rimmar på d? Om vi kan sova i tältet. Ja, det får vi se... **MAGDALENA**

Bartendern

● En man kom in på baren och bad att få in tio snapsar och sade åt bartendern att ställa dem i en rad på bardisken. Sedan tog han den första och den sista och hällde ut dem i vasken. Bartendern frågade. "Vad fan gör du?" Då svarade mannen: "Den första smakar så illa och den sista blir jag så jävla full på". **MARKKU**

Hjälp av ett ljus

Sitter här i mörkret med hjälp av ett ljus
 Försöker rulla en cigg, med hjälp av Rizla och fimpar som jag hittat på gatan
 Känner att livet är slut, gör ont som satan
 (Hör min älskling säga aj...)
 Jag är en poet, jag vet...
 Vad ska jag göra med min stolthet?
 Jag kan om jag vill fixa allt
 Jag heter Magdalena, Visst e det ballt! **MAGDALENA**

JOHN KARAKATSANIS/CREATIVE COMMONS

Livsresor

● Jag vill, bland annat, berätta lite om Theodor Kallifatides, för att vi har ganska mycket gemensamt.

Jag är född i Finland men växte upp i Sverige och flyttade till Grekland i slutet av mina tonår. Han växte upp i Grekland och kom till Sverige 1964. Jag fick lära mig ett nytt språk och han fick lära sig ett nytt språk, ny kultur och nya traditioner med en längtan och saknad samt en vilshenhet. Tydligt är detta ett så pass intressant ämne så att fler författare har skrivit om ämnet, tänk bara på *Utvandrama* av Moberg.

Nytt land och ny kultur innebär att man råkar ut för sin beskärda del av kulturkrockar, vilket jag tänkt och reflekterat en del kring.

Theodor Kallifatides berättar om sin livsresa i den självbiografiska romanen *Det gångna är inte en dröm* från 2010. En omtumlande och gripande historia om prövningar, uppbrott och framgång. Han föddes

och växte upp i ett oroligt Grekland och vid ett tillfälle övervägde han, när hopplösheten tycktes total, att ta sitt eget liv.

Han blev personligen vittne till två självmord och det var vid det andra tillfället som han bestämde sig.

Bokens epicentrum utgörs av en gastkramande scen:

"Det låter underligt när en människokropp faller från hög höjd. Ett dovt ljud och ett pysande som ett exploderande däck. Ingen annan fanns där. Gatan var tom. Han levde ännu men hans armar och ben var brutna och det kom honom att likna en spratteltgubbe. Baksidan av huvudet var krossat, och blodet sipprade fram genom håret. Han andades ännu, såg på mig med tårfyllda ögon och sa:

– Förlåt mig ... jag ville inte skrämma dig, sen slöt han ögonen en sista gång."

Kallifatides fortsätter:

– Vilken sorts människa ber om ursäkt för att man stör sekunderna innan hon dör?

Den fullständigt kuvade människan.

Det ödet blir inte mitt.

SÅ KOM DET sig att Theodor Kallifatides kom till Sverige, ett land han upptäckt genom Ingmar Bergmans filmer. Resten är, skulle man kunna säga, litteraturhistoria.

En av Sveriges stora författare är alltså invandrare.

Theodor Kallifatides skriver på svenska och bryter därmed föreställningen att författarspråket och modersmålet är förbundna. Hans verk har översatts till flera språk, bland annat engelska, franska och grekiska.

Man kan invandra eller utvandra för att man vill, eller inte har något val.

Många kom till Sverige under sextioalet när Sverige blomstrade och hade många arbetstillfällen.

Själv hade jag inget val när jag i slutet av sextioalet kom till Sverige med min mamma från Finland. Hon slutade tala finska med mig. Anledningen hon gav till detta var att hon inte ville att jag skulle prata svenska

med brytning. Inledningsvis kallade jag henne för äiti, senare äiti-mamma och slutligen mamma. Nu talade jag bara svenska utan brytning.

Hon stal mitt modersmål. Har många gånger funderat på om det var det som gjorde att vi inte kunde kommunicera med varandra.

I VILHELM MOBERGS roman *Din stund på jorden* från 1963 berättar han om Albert, som i unga år utvandrar till USA.

Albert har lyckats och mer därtill i Amerika men känner inte tillhörighet och längtar efter Sverige. Efter två resor och besök i hembygden förstår Albert att han är en främling i Sverige.

Han undrar: "Men var hörde jag till? Hörde jag ingenstans till?"

Innan hans tredje och sista besök, har han förlikat sig med att han till slut har rotat sig i Amerika. Det han dock saknar och längtar efter är enbärsölet som hans mor gjorde i hans barndom.

"Enbusken i hembygdens hagar har stått mig nära, som en släkting, den ende jag velat likna. Vi råkades igen i somras, för sista gången. Jag grep med mina armar om enbusken på backen. Den mötte mig med sina risklor och rev svidande sår på mina händer [...] Jag hade varit för länge borta. Den ende i hembygden jag ville vara släkt med kändes inte längre vid mig, min ende kvarlevande släkting hade visat mig bort. Och jag hade vetat det länge: det var försent."

ÅR 1982 ÅKTE jag på två veckors charterresa med en väninna och min mamma, till en vindpinad ö i Grekland. Jag blev kvar i tjugo år.

Redan första kvällen blev jag föreläskad – hann inte ens ha lite kul. Efter ett par månader hade min pojkvän tröttnat på min ständiga fråga som på svenska blir: "Vad pratar ni om?" Jag kände mig väldigt utanför. Jag förstod att det var av högsta betydelse att jag lärde mig mitt nya lands språk. Dessutom var min väns engelska ungefär som kinesiska.

Det var ofta otroligt jobbigt med ett nytt språk och en ny kultur. Men, vad mycket vi skrattade, både åt och med mina misstag. Grekerna älskar när utlänningar eller turister försöker

tala deras språk och de hjälper till på alla sätt de kan. Till slut blev jag grek, både vad det gäller språk som normer och kultur.

Precis som Albert hade även jag en längtan och saknad.

För mig var det näst bäst, smågödis. Men det absolut bästa, och som jag alltid hade längtan till, var skogen, grönskan, syret, att gå barfota på en gräsmatta. Jag kunde även prata mig salig över att svenskarna plockar upp sina hundars avföring. Ja, jag saknade helt enkelt naturen och vår fantastiska Allemansrätt.

När min och min mans relation avslutades fick jag plötsligt hemlängtan. Jag ville hem till Sverige, tillbaka till mina hembygdstrakter. Så jag kom tillbaka precis som jag åkt. Med en resväska.

Mitt tredje uppbrott. Ny kulturkrock. Ny saknad. Nytt ...

EN KVÄLL SATT jag med vänner på en restaurang då någons mobil började hoppa runt på bordet. Eftersom jag ofta pratar utan att tänka efter, utbrast jag: "Vems mobil darrar?"

Jag fick ett kvickt svar – "här i Sverige darrar inte mobilen, den vibrerar". "Vet jag väl, den vibrerar faktiskt i Grekland också", replikerade jag.

Alla människor reser, även de som aldrig tar sig från sitt eget kvarter eftersom livet är en resa.

Vad som fick mig att skriva om invandring, utvandring, språk, saknad, behörighet, är ett uttalande som Theodor Kallifatides gjorde i Eslöv år 2010.

"Nyckeln till samhället är arbete, språket kommer sedan."

Jag anser att språket är viktigast. Har man ingen sysselsättning hamnar man utanför. Har man inget språk är man utanför. Vilket jag måste ha känt mig som liten, när jag kom till Sverige och inte talade svenska. Vilket jag också kände under min första tid i Grekland.

Utanför.

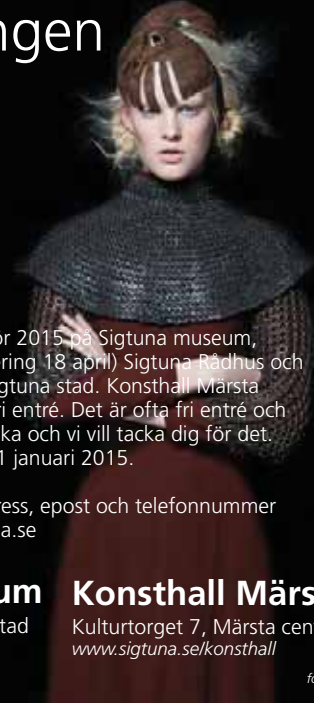
Vilket jag även kände mig när jag besökte släkt i Finland som liten och bland annat inte kunde prata med morfar.

Man kan ha en sysselsättning, där man inte behöver tala.

Språk är att resa, det är en livsresa. Språk är att tillhöra. **NINA**

Du som har köpt den här tidningen

får ett tack-kort av oss

Kortet gäller som entré för 2015 på Sigtuna museum, (öppnar igen efter renovering 18 april) Sigtuna Rådhus och Lundströmska gården i Sigtuna stad. Konsthall Märsta vid Märsta centrum har fri entré. Det är ofta fri entré och du hjälper en medmänniska och vi vill tacka dig för det. Erbjudandet gäller tom 31 januari 2015.

Skicka ditt namn, postadress, epost och telefonnummer till ted.hesselbom@sigtuna.se

Sigtuna museum

Stora gatan 55, Sigtuna stad
www.sigtunamuseum.se

Konsthall Märsta

Kulturtorget 7, Märsta centrum
www.sigtuna.se/konsthall

foto: Elisabet Toll

• NY UTSTÄLLNING •

UTRYCKNING!

Radiopolisen från fot till fart

Polisradion och radiobilen förändrade polisens arbete helt på 1940-talet. Nu ryckte polisen ut med fart och fläkt och fångade brottslingen mitt i gärningen. Följ svensk radiopolis från starten! Titta på radiobilar och radioutrustning och kliv in i en modern, fullt utrustad polisbil.

Polismuseet
www.polismuseet.se

#polismuseet
twitter.com/polismuseet
facebook.com/polismuseet

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Snabbare än döden

● Snabbt?

Vad är snabbt, inom idrotten typ Slalom eller F-1 racing, är 0.05 sekunder snabbt!

Men när kommuner ska samarbeta med varandra typ om frågor om hemlöshet, integration, flyktingfrågor etc. då är snabbt kanske mellan 5 och 10 ÅR?!

Det känns för mig att makthavare försöker manipulera tiden, som de med hjälp av, skall försöka klamra sig kvar i sina maktpositioner!

Vad tror du?

DAGGE

Melankoli

● Mitt tillstånd kallas för melankoli Sitter här i tältet, sömlös och funderar:

Bli det någonsin vi?

Jag älskar dig av hela mitt hjärta

Men det enda jag känner är en

helvetes smärta

Funderar och tänker, här är det

kallt

Tänker, detta är livet... Är det allt?

MAGDALENA

Någonting är fel

● Du får betalt för en halv, men jobbar för en hel.

Det är någonting som är jävligt fel.

Nu blir det ni som ger

och jag som tar.

Detta har ätit upp mitt hopp,

som jag trodde jag hade kvar.

MARKKU

Ensam

● Mjölken är slut

Hyrorna ska gå upp

Elen är avstängd

Ser ej att läsa

Cigaretterna är uppräkt

Flaskan är tom

Inga markeringar på telefonen

Klockan slår tolv

Kudden är blöt

Jag fryser

Ingen att dela tankarna med.

IRENE

Från utställningen Den svenska synden på spritmuseum.

Mitt syndens näste

● Spritmuseums utställning om lust och last, ljus och mörker engagerar mig. Ingmar Bergman, Vilgot Sjöman, Frank Bowling, Andy Warhol, Pablo Picasso, Anders Zorn och min kära morbror i Falkenberg, ljuset från havet, är några namn som dyker upp hos mig.

Men först till Spritmuseums reception, jag ska dedicera besöket här till min älskade morbror, sedan vill jag äta i restaurangen.

Petter Nilsson är chefskock från franska La Gazzetta i Paris, sedan femte maj. Jag vill även skriva en rad om köket och serveringen.

Jag äter en perfekt svartoppa, perfekt temperatur med smörgås och bland annat just gås. Det är Mårtens afton imorgon måndag. Sedan en dubbel espresso med småkakor,

bestående av havrekaka, apelsin- och mandelkaka. Allt serverat i små keramikmuggar. Detta med genomgående mineralvatten som personalen alltid bjuder på.

SPRITMUSEUM STÄLLER FRAM till våren ut *Syndens näste* med just Ingmar Bergman, *Sommaren med Monika* som kom 1953, *Tystnaden* från 1963 och Vilgot Sjömans *Jag är nyfiken gul* från 1967 och *Jag är nyfiken blå* från 1972, Mai Zetterlings *Älskande par* och *Nattlek* och Susan Sontag, amerikansk författare och debattör för magasinet Ramparts.

Vilgot Sjömans film *Jag är nyfiken gul* klassades först som porr men godkändes 1969 och blev USA:s mest spelade film på sex månader, fem miljoner dollar.

Ett liv som tusenfoting

● Tänk så många piruetter jag kan göra

Snurrar jag ett varv på varje fot så blir det 1 000. Det gäller att hålla fokus annars blir jag snurrig. Hoppa hage på ett ben är kul men tröttsamt att hålla reda på de andra 999. Om jag skulle bryta tre ben gör det ingenting för jag har 997 friska kvar

Balansera på lina är inget större problem. Alltid är det väl någon fot som träffar linan. Cykla kan vara kul

men vad ska jag göra med de andra 998 fossingarna?

Det kan bli dyrt med skor. "Ursäktade mig men har ni 500 par dansskor för jag ska söka in vid baletten." Jag önskar er lycka till, med såna kunder som er kära tusenfoting behövs inte många kunder. "Vill ni ha skosnören också?" "Ja, tack vill ni hjälpa mig att knyta dem?" "Så gärna, så gärna." "Nej jag ångrar mig. Jag struntar i skorna och tjackar vingar för pengarna."

IRENE

MODUL/ENVI/NOENEM/PIR/SCREATIVE/COM/AMNS

Väl bekomme, jag spelade i Vilgot Sjömans politiska film *Jag är nyfiken blå*.

Jag spelade, jag spelade, jag spelade jag var mig själv var är du min vän, andra var bögar och transvestiter, de kom åkande i bilar, stannade och klev ur och satte sig på motorhuvar och ropade "varm korv, varm korv".

Hur jag kom in på att spela i filmen?

Det var så nära hem från Lill-Jansskogen där de första scenerna togs och jag är i samma bransch som Vilgot. Nära hemmet med mina studier på Lappkärrsberget.

Jag var mig själv. Jag var i närbild; jag visste inte var jag skulle fästa blicken, hu vad hemskt.

Men Vilgot visste.

Var är du min vän?

Plötsligt låg jag på sängen, benen var domnade. Jag hörde en flicka i rummet. Jag bara låg där och väntade. På vad? Jag omslöt min mun i hennes sköte och hon sa något älskvärt till mig. Jag lyssnade med hela kroppen. Sedan kändes det som det var över.

Det var över. Det var inte min kärlek.

Flickan var amerikanska. Hon är och förblir namnlös för mig, hon hörde till det "hemmavarande släktet" hemmafruar, och jag tänkte för mig själv: "Fy på mig". Men så var det inte alls. Hon fick ett band av ett uppslagsverk, jag pratade med henne i köket innan jag gick hem igen till min familj och kära sambo Brigitte.

Så var tiden.

LBQ (LASSE)

BANDY
UTOMHUS
VÄRLDSKLASS
GEMENSKAP
MAT OCH DRYCK
ZINKENS DAMM

MATCHDAGAR PÅ ZINKEN I JANUARI

HAMMARBY - VÄSTERÅS, TIS 6 JAN, KL. 16.00 (TRETTONDAGSBANDY)

HAMMARBY – KUNGÄLV FRE 16 JAN, KL 19.00

HAMMARBY – SANDVIKEN FRE 30 JAN, KL 19.00

HAMMARBY – VETLANDA ONS 4 FEB, KL 19.00

HAMMARBY
BANDY

*BESÖK VÅRT ZINKENTÅLT INNAN MATCH SÅ
STÖTTAR DU HAMMARBY BANDY!
LÄS MER OCH KÖP DIN BILJETT PÅ
HAMMARBYBANDY.SE*

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

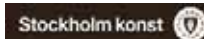
better work, better life

SJU ADVOKATER

SPARTOI AB

Stockholmshem

Är gulsot, lunginflammation och söndersparkade njurar en del av din vardag? Då har du det som krävs.

Vi söker dig som har erfarenhet av livet på gatan. Att leva med ständiga infektioner och kroniska sjukdomar utan att ens ha orken att söka hjälp. Du som inte kan hitta en varm plats att övernatta på utan att hotas av brutalt våld och som fått din näsa bruten så många gånger att du tappat räkningen.

Vänd dig till Situation Sthlm. Förutom möjligheten att tjäna dina egna pengar erbjuder vi dig en väg tillbaka och kraften att kämpa vidare.

Skicka din ansökan till jobb@situationsthlm.se eller om du saknar tillgång till dator, besök oss på Krukmakargatan 34A på Södermalm.

Amason är Nisse Törnqvist, Pontus Winnberg, Amanda Bergman, samt Petter Winnberg och Gustav Ejstes.

Omtänksam och vemodig debut

Amason
Sky City

★★★★½ Amason är en så kallad supergrupp, med medlemmar från Miike Snow, Dungen, Hajen/Idiot Wind och Little Majorette. Bandet bildades i slutet av 2012, med en ganska förutsättningslös tanke om att göra musik ihop. En självbetitlad ep släpptes 2013 och följs nu av den första fullängdaren *Sky City*, som också släpps internationellt.

På ett sätt känns *Sky City* närmast mer som ett best of-album än som en

debut. Mer som en samling singlar än som ett hårt sammanhållet debutalbum. Inte minst för att vi, under en tid, fått låtar som "Älgen", "Went to War" och "Duvan" presenterade för oss.

Live i Stockholmsnatten, liksom via singlar och videos.

Men också för att låtarna är så pass olika. "Elefanten" är en progig låt på svenska, om att, typ, känna sig som elefanten i rummet. Alternativt komma in och inse att man gått ut med håll i fickan. Den låter väldigt mycket Dungen. Medan "Älgen",

en låt på engelska, fått en spejsig och krautig popskrud. Och "Kelly" låter nästan som en bilåkarballad, repetitiv med bestämda trummor och psykedeliskt blås.

När man lyssnar på *Sky City* blir det tydligt att Amason handlar om låtarna, om att spela dem – och skriva dem – och inte så mycket om att rama in dem. Det är vad det är.

Framför allt är det roligt, lite avig, musik. Omtänksam och vemodig på samma gång.

ALEXANDRA SUNDQVIST

UTSTIRRADE I KINA

Frostbiten och drömsk folkpop

DET MESTA TALADE för att debuten från 2008, *Through Fire*, aldrig skulle få någon uppföljare. Men nu är Twiggy Frostbite tillbaka med singeln "Ahai" och ett helt album i mars.

– Anledningen är att vi från ingens fick en inbjudan att spela på ett universitet i Hongkong. Det resulterade i en tre veckors turné i Kina och Japan, och för oss som inte hade spelat tillsammans på tre år gav det ny energi och inspiration, säger sångaren Elin Lindfors, som nyligen flyttade till Stockholm från Gävle.

Twiggy Frostbite gjorde tolv spelningar i Kina och tog sig fram genom att åka "nattåg, snabbtåg och skrammeliskrot-tåg". De fick finna sig i att bli konstant utstirrade och fotograferade i smyg på grund av sitt utseende.

– Men i Japan, där vi hade en spelning i Tokyo, höjde knappt nån ett ögonbryn när vi gick förbi på gatan. Publikmässigt var det grymt i både Kina och Japan. Det var väl lite mer livat och spontant i Kina om man jämför med Japans publik som under låtarna var knäpptysta för att sen brista ut i en intensiv applåd.

Elin Lindfors beskriver bandets musik som drömsk folkpop med stämsång, slagverk, Rhodespiano, ukulele och en elbas som spelas som en cello.

– Tidigare i höstas spelade jag med mitt andra band, The Deer Tracks, på Sofar Sounds Stockholms ettårsjubileum och Sofar Sounds kan jag absolut rekommendera. Det är en organisation som arrangerar spelningar i folks vardagsrum. Det är först samma dag som man vet vilken adress spelningen är på, och det är först då artisterna går på scenen som man vet vilka som ska spela.

DAVID BOGERIUS

MUSIK

Samboii
Vägra vara

★★★★ 20-åriga Sam "Samboii" Mbye är medlem i skivaktuella OIAM – One In A Million – och rankas som en av de allra största talangerna bland dem som förväntas säkra framtiden för svensk hiphop.

Vägra vara är snyggt och tillbakalutat producerad av rutinerade Mack Beats, som bland annat jobbat med Ison & Fille och Mohammed Ali, och Samboii motsvarar förväntningarna även som soloartist.

Med hes pondus och riktigt snygga musikaliska hookar levererar Västerortsrapparen sin mammahyllning ovanför tunga basstrummor, även om refrängen inte riktigt lyfter.

DAVID BOGERIUS

Blänk
Tears Run Dry

★★★★½ Nästan tre år efter det senaste livstecknet och en mindre hajp i England kommer ett smakprov från elektronikatrion Blänks kommande album *Only Built for Northern Lights* som släpps 9 mars. *Tears Run Dry* är resultatet av ett lyckosamt samarbete med låtskrivaren Noonie Bao.

Lina Öhmans röst låter poppig och melankolisk på samma gång, som Sarah Cracknell i St Etienne, ackompanjerad av synttrummor och ett ganska försiktigt hiphopbeat. Konkurrenten hårdnar inom den svenska indietronikagenren, men Vallentunaduon jj sitter säkert kvar på tronen.

DAVID BOGERIUS

Midaircondo
IV

★★★★½ Den prisbelönta elektronikaduon Midaircondo består av Lisa Nordström och Lisen Rylander Löve. Tillsammans har de gjort kompromisslös och organisk musik i drygt tolv år. Midaircondo har också utforskat andra sceniska uttrycksformer och har bland annat skapat musik till teater, film och radio.

På *IV* har duon gett sig än mer hän åt det mörka, skitiga och industriella i sina svävande och eteriska ljudlandskap än någonsin tidigare.

Det är stundtals skört och vackert. Stundtals närmast primalt och becksvalt. Midaircondo verkar i sitt alldeles egna universum.

ALEXANDRA SUNDQVIST

EN ANNAN HISTORIA TAR PLATS

HELENE RINGBERG

Anhörigperspektivet när allt faller sönder

I JANUARI DEBUTERAR Marit Sahlström med romanen *Och runt mig faller världen*. Det är en berättelse om en familj, där allt är som det ska vara. Men där allt också kommer att falla sönder. I centrum för berättelsen står Ett, äldst av fyra systrar – och den som klamrar sig fast när alla andra faller. Med boken vill Marit Sahlström lyfta fram anhörigperspektivet vad gäller bland annat missbruk.

– Vi känner alla nån som drabbats av psykisk ohälsa, missbruk eller sjukdom. Eller så händer det oss själva. Ibland låtsas vi som att det är en vekhet, en defekt och inte en naturlig del av livet som vi alla kan råka ut för, under en kortare eller längre tid. Jag vill genom anhörigperspektivet låta den historien ta plats.

Hur är Ett, finns det nånting av dig i henne – eller tvärtom?

– Ett försöker hantera livet när det inte alls blir som hon tänkt sig. När de hon älskar inte kan, vill eller ens får leva. Hennes liv påverkas, tar helt andra riktningar. Hon är den som står kvar, den som försöker hålla nåns hand. Det finns absolut delar av Ett i mig och mig i henne.

Du arbetar som pedagog med fokus på unga i riskzonen för utanförskap. Berätta.

– Jag arbetar online med hemmasittande elever och stöttar dem tillbaka till skolan och ett socialt sammanhang. Jag möter fantastiskt kreativa och kloka barn och unga som inte tas till vara som den resurs de är. Den psykiska ohälsan ökar bland unga. Vi behöver på allvar förändra vår politik och vårt samhälle för att förhindra det.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Ett historiskt ansvar att säga ifrån

Charlie Christensen

Arne Anka: dagbok från Svitjod

★★★★½ Skuggorna växer. Världen och Stockholm snurrar runt sin axel. Och det som möter Arne Anka på de gator på Södermalm som han kallar hemma är inte en tillvaro som liknar det den en gång varit.

Det är en ny – och skrämmande – omvärld som börjar ta alltmer konkret form runt omkring honom.

Så Arne Anka gör som han brukar – tar stöd vid bardisken, vänder sig till historien och filosofin och sina vänner på Zekes bar och försöker, genom en spretig och spänstig diskussion med sig själv och sina närmaste, finna förklaringen till att det är en ny tid nu och hur det kommer sig att den ser ut som den gör.

Namn och företeelser som nazisten Adolf Eichmann och rättegången mot honom, filosoferna Martin Heidegger och Hannah Arendt och deras märkliga relation, begreppet "ondskans banalitet", termen politisk korrekthet, svenskhet och hur Königsberg bombades till ruiner stöts och blöts.

Charlie Christensens pappa var köpenhamnare och gick med i danska motståndsrörelsen som 14-åring. Det märks att detta är

Ur Arne Anka: dagbok från Svitjod.

CHARLIE CHRISTENSEN

personligt, att det är en plikt och skyldighet – ett historiskt ansvar – att fortsätta det arbetet. Att göra sitt. Att protestera. Att inte hålla käft. När det börjar strömma samma idéer igen, nu i vår tid.

Charlie Christensen är också

– detta är ju trots allt ett seriealbum – en skicklig tecknare, både karaktärer och miljöer återges med hans alldeles egna stil. Bara graden av lutning på Arne Anka när han går över trottoarerna är underbar.

ULF STOLT

BÖCKER

Sara Larsson

Den första lögnen

★★ Sara Larsson duckar inte det minsta för klichéer i sin debutroman. Huvudpersonerna är rena stereotyper, särskilt den tvådimensionellt beskrivne sadisten Oskar med designerjeans, pappablogg och ett förflutet som fotbollsstjärna.

Det blir stundtals jobbigt att ta sig igenom 400 sidor där intrigen, som kretsar kring två våldtäkter med 13 års mellanrum, tar sig framåt genom skeenden och sammanträffanden som fler än en gång hamnar bortom all trovärdighet.

Tyvärr överskuggar det mycket av ett tappert och drivet försök att lyfta fram en grovt snedvriden syn på sexualitet och en rättslöshet som många kvinnor utsätts för.

DAVID BOGERIUS

Olivia Bergdahl

Efter Ekot

★★★★ Olivia Bergdahl, född 1989, har vunnit SM i poetry slam och har bland annat gett ut den lovordade diktsamlingen *Demo*. *Efter Ekot* är hennes första roman. Den utspelas i och runt om Göteborg och kretsar kring en klick av politiskt intresserade unga. I centrum för berättelsen står Fanny, en tuff tjej med svar på tal – som är en mästare på statistik och som räknar livet i dagar, timmar och minuter. Men *Efter Ekot* är också en berättelse om en symbiotisk och destruktiv relation. När Fanny träffar Sam är allting först gnistrandande,

upphöjt. Det är de mot världen! Men gradvis förflyttas gränserna. Så till den grad att det aldrig går att flytta tillbaka dem igen. *Efter Ekot* är en roman som beskriver assimileringsprocessen i en misshandelsrelation och den långa vägen tillbaka till självkänsla och kanske, så småningom, trygghet. Finast är romanen när den beskriver Fannys tillflykt till matriarkatet – bestående av mormodern och granntanten, ute på landet. Trion hittar närmast en frizon, en ficka i tiden, bland hembakta limpor och körskolektioner i gassande sol. Här kan livet börja om, igen.

ALEXANDRA SUNDQVIST

ÅTERTAGEN DRIFT

Nystart för Klarabiografen

EFTER FYRA ÅR i Svensk Filmindustri regi tar Kulturhuset från och med 1 januari återigen över driften av Klarabiografen på plan 2.

Johan Wirfält, konstnärlig ledare för film på Kulturhuset, förklarar varför Kulturhuset

Johan Wirfält.

nu tar tillbaka driften av Klarabiografen.

– På samma sätt som Kulturhuset Stadsteatern i stort ska vara en oberoende plattform för kultur ska Klarabiografen vara det. Vi är ett allkonsthus och då är det viktigt att filmen får en egen plats och att den också är nåt som vi konstnärligt ansvarar för. På samma sätt som vi ansvarar för teaterrepertoaren eller debattscenen. Men det är viktigt att poängtera att vi kommer att samarbeta med övriga filmbranschen, både de större och de mer nischade aktörerna.

Vad är visionen för Klarabiografen?

– Vår ambition är att Klarabiografen ska bli Stockholms nya nav för kvalitetsfilm. Vad är då kvalitetsfilm? Utöver att det är film som håller hög konstnärlig nivå är det viktigt att vi bidrar med ett alternativ till det utbud som dominerar biomarknaden i dag – amerikanska blockbusters och mediokra svenska komedier som utspelas i Bromma. Det finns ingen poäng för oss att främst visa de filmer som redan får all annan uppmärksamhet. Vi vill öka mångfalden på vita duken, mycket av det som hamnar i skymundan är icke engelskspråkig film. Vi vill också satsa mycket på dokumentärer, vilket är underrepresenterat på bio.

Vad står på önskelistan?

– Två av Sveriges främsta yngre regissörer, Lisa Aschan och Axel Petersén, kommer med nya långfilmer under 2015. De visar vi förstas gärna. Vi vill också utveckla verksamheten kring själva visningarna, med samtal och debatter kopplade till filmen.

HENRIK EMILSON

Mer liga än Jönsson i nya filmen

Den perfekta stöten

★★★★ I USA är de fenomenala på att återuppliva genrer eller filmserier efter att de legat i träda en viss tid. Det mest lysande exemplet är Christopher Nolans *Batman*-trilogi.

Utan några jämförelser i övrigt är det närmaste vi kommer här i Norden filmerna om Jönssonligan, som bygger på den danska förlagan *Olsen-banden*, som även finns i norsk version.

Efter åtta svenska filmer med vuxna skådespelare, och fyra med barn som Lilla Jönssonligan, dyker bandet upp igen i en sorts Jönssonligan 2.0. Nu är allt uppdaterat. Charles Ingvar Jönsson spelas av en återhållsam Simon J. Berger och hans kumpaner av Alexander Karim (en snabbpratad Vanheden), Torkel Petersson (självmondsbenägen Dynamit-Harry) och Susanne Thorson (kassaskåps-experten Rocky).

Storyn är mörkare, tänk mer action än komedi, och ett hämnddrama där den ultimata stöten krävs för att få den verkliga banditen på fall. Filmen är rappare och listigare och har högre tempo än föregångarna, som förvisso har kultstatus, men kan kännas sävligt dammiga. Nu får vi fin, fräsch och smart underhållning för stunden, som långt överskrider de låga förväntningarna.

HENRIK EMILSON

FILM

Love Is Strange

★★★ Ben och George har varit ett par i över 40 år. Men när de gifter sig blir det för mycket för den katolska skola där Ben sedan länge arbetar och de avskedar honom.

Det här innebär direkt inkomstbortfall och problem att betala hyran för deras New York-lägenhet. Paret får inkvartera sig, var för sig, hos släktingarna i väntan på något bättre. Ja, de är hemlösa, men inte nödställda, filmen handlar i stället om den ömma kärleken som övervinner allt och aldrig dör trots separata c/o-adresser.

HENRIK EMILSON

Bird People

★★★★ Vid första ögonkastet kan franska filmen *Bird People* te sig som ett romantiskt drama där resenär på flygplatshotell möter hotellstädare.

Men regissören Pascale Ferran vill mer än det förutsägbara och redovisar långsamt och metodiskt de bägges vardag fram till att de träffas. Han tvekar inte heller att lämna det strikt realistiska för att helt plötsligt, bokstavligen, sväva i väg ut i ett övernaturligt berättarlandskap. Den suggestiva storyn går helt enkelt inte att värja sig mot.

HENRIK EMILSON

Unga Sophie Bell

★★★ Första sommaren efter studenten och nu kan livet börja på allvar. För Alice både börjar det och slutar abrupt när hon beger sig till Berlin för att bo i kollektiv, men omkommer.

Bästa vännen Sophie, som egentligen skulle ha följt henne till Tyskland, åker ner för att rekonstruera vad som hänt och söka svar. Även om Amanda Adolphsons långfilmsdebut är mogen – hon balanserar fint både mystisk atmosfär och ungdomligt spritt i benen – så hoppas vi på uppföljare. Det här är en god start.

HENRIK EMILSON

NALEN
ALISON
MOYET
SÖN 15/2

MARK OLSON

LÖR 28/2

COLLIE BUDDZ

TIS 3/3

STU LARSEN

FRE 6/3

SEAN ROWE

SÖN 15/3

DANIEL LANOIS

SÖN 5/4

THE ONCE

LÖR 11/4

SATYRICON

SÖN 26/4

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ WWW.NALEN.COM 2015

"Jag är helt klart inspirerad av mammafigurer"

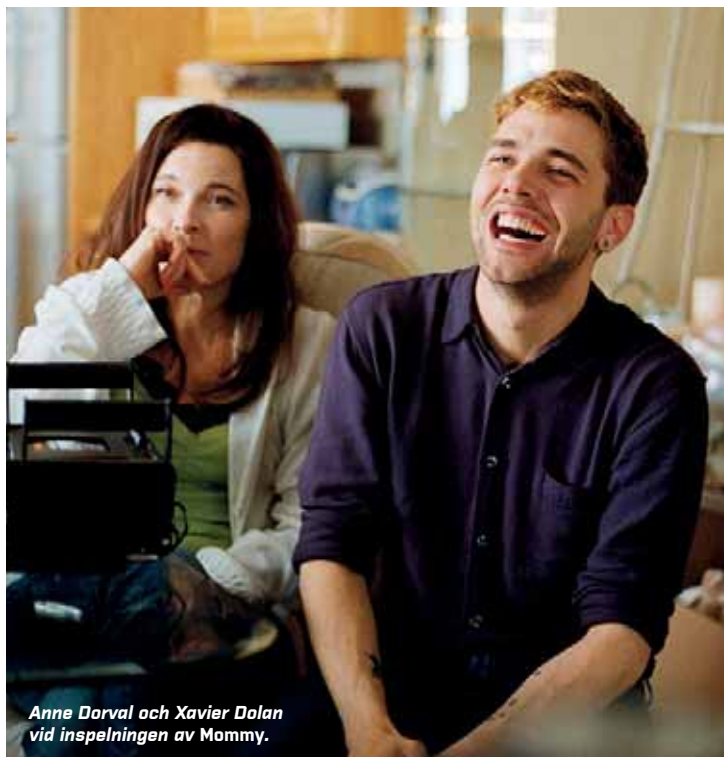
BIOAKTUELLA MOMMY ÄR superproduktiva regissören Xavier Dolans nya film, återigen med Anne Dorval i rollen som mamma.

Mommy kan mycket väl vara 2015 års bästa film, vilket kan tyckas vågat att säga redan i januari. Men när regissören är det kanadensiska underbarnet Xavier Dolan, 25 år, så känns det tryggt. Filmen är en mogen, öm och estetiskt säker betraktelse kring mamman Die, spelad av Anne Dorval, och hennes son Steve med diagnosen adhd.

Efter att ha varit institutionaliserad kommer Steve hem och kampen för att få vardagen att fungera sliter hårt på den ensamstående mamman. Xavier Dolan har ofta utmejslade mammaroller i sina filmer, i *Mommy* går han all in med ämnet.

– Jag är helt klart inspirerad av mammafigurer. Jag skulle kunna göra filmer i resten av mitt liv om mammor, och de skulle alla vara unika. Moderskapet är en aldrig sinande brunn av idéer att ösa ur. För mig är det också lättare att uttrycka mig genom mammakarakteren än om jag skulle skriva om en man. Det är kanske för att jag är gay, att jag har bättre kontakt med min feminina sida.

Xavier Dolan började som barnskådespelare och gjorde långfilmsdebut som regissör med *Jag dödade min mamma*, 20 år gammal. Han skriver manus själv och utöver den återkommande mammafiguren tar han gärna ett underdogperspektiv i sina filmer.

Anne Dorval och Xavier Dolan vid inspelningen av *Mommy*.

– Heterosexuella vita män behöver inte kämpa på samma sätt som kvinnor eller homosexuella för en plats i samhället. Samhället är anpassat för dem och det enda de behöver kämpa för är ett jobb, att hitta en fru och köpa en bil. Kvinnor gör i regel större uppoffringar i den traditionella rollen som mamma och hustru, det kan vara karriär eller till och med kärlek. För mig är den här dagliga kampen enormt inspirerande.

Den 54-årige skådespelaren Anne Dorval är en veteran för både den kanadensiska film- och tv-publiken, men också i Xavier Dolans filmer. Hur är det egentligen att ta regi av en så ung regissör?

– I vår bransch ser vi inte på ålder på det sättet, säger hon på franska

och översatts av Xavier Dolan.

– Om du är 20 eller 60 år spelar ingen roll, för vi är alla kreatörer först och främst, och det är det som definierar oss snarare än åldern. Vi delar också rädslan att filmen vi jobbar på just nu, mycket väl kan bli den sista om vi inte gör den bra. Det gör att alla strävar åt samma håll i sina olika yrkesroller på inspelningsplatsen, säger hon.

Xavier Dolan har gjort kometkarriär med fem filmer på fem år. Var ser han sig själv om fem år?

– Jag vet inte, jag vet inte ens vart jag kommer att vara om fem timmar. Skämt åsido, jag vet att jag har gjort två filmer till runt 2016. Men det är så långt jag tors blicka framåt.

HENRIK EMILSSON

FRÅN KINDE TILL CANS

Replokal med rätt stuk

EN TRAPPA UPP i Golden Hits-templet mitt på Kungsgatan huserar numera rockbaren Replokalen där etablerade artister tar hand om dj-båset en gång i veckan. Markus Mustonen från Kent, Josefin Forsman från Sahara Hotnights och Europas Ian Haughland är några av dem som redan varit där och lär återkomma.

Tonvikten ligger på rockmusik, vilket märks inte minst på inredningen, men räkna med ett öppet sinne även för soul, punk, hiphop och klubbmusik. Johan Kinde från Lustans Lakejer har funkad lika bra i båset som Joacim Cans från Hammerfall.

– Det ska vara gränslöst. Man ska känna sig välkommen och bara kunna koppla av, garva och njuta men det ska ändå vara en schysst atmosfär i linje med vilken klubb som helst i New York eller var det nu kan vara. Det ska inte finnas några stureplansattityder utan bara glädje och bra musik, säger Mattias Wallin, kommersiell chef på Wallmans salonger.

Sortimentet i baren är handplockat, liksom menyn, för att passa in i konceptet.

– Det ska vara bra priser och väldigt hög kvalitet. Det får inte bara bli slentrian, vi ska kunna stå för allt som vi serverar, säger Mattias Wallin.

DAVID BOGERIUS

FOTNOT Replokalen har öppet från klockan 16 onsdag-lördag. För kommande program se www.replokalen.nu.

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

Taktiker

Nikke Ström är vd på AB Basomhelst.

BRILJANT

– Jag är väldigt basic och praktiserar nåt jag kallar för basism.

Svånget ligger i tomrummet, i det man inte lirar – luften och samspelet på det man lirar, att man inte fyller i alla håll, att det andas.

– Jag spelar bara med fingrarna, tummen ibland och lite med nageln i stället för plektrum om det krävs ett lite mer distinkt och tydligt plektrumlikt ljud – jag dämpar med sidan av handen då för att tonen ska bli kortare och mer pregnant. Det händer, men väldigt sällan, i studio-sammanhang att jag använder ett plektrum om det ska vara sextondelsbas med lite punkfeeling, korta snärtiga toner. Jag använder alla fyra fingrarna på vänsterhanden, även tummen ibland från ovansidan på E-strängen. Jag är stark i lillfingret.

– Ibland ligger det perkussiva i en akustisk gitarr som bara harvar. Då kanske inte jag ska spela fiskebåt eller åttondelar eller sextondelar, för då ligger det där. Då kan det räcka med att jag spelar långa ettor. Det är avvägningar man får göra för att ge låten karaktär. Ibland kan man spela vanlig amsterdam- eller rotterdambas, eller halvbas som en del kallar det – kvintbas, dansbandsbas. Det kan vara jävligt effektivt även i rock. Ibland kanske det ska vara tonikan bara, inte kvinten.

– Det sätter ju karaktär om basen lirar åttondelar, fjärdedelar eller sextondelar. Eller om den spelar walking eller växelbas. Min uppgift är att hitta det mest lämpliga sättet att supporta låten. Att inte vara i vägen för sången eller en gitarrslinga.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FAKTA

Nikke Ström spelar på en Fender Precision-bas från 1965 som han fick i julklapp när han var 13 år. Han byter strängar "när jag tycker att strängarna är döda". Förstärkaren han sitter på är en Fender TV 10, en combo med ett rör i förstegget.

LÅT 2015 BLI DITT ÅR!

”Att få möjlighet att bearbeta känslominnen med hjälp av en djupgående terapeutisk process har betytt allt för mitt liv. Jag fick äntligen luft ordentligt, vilket är fundamentalt i mitt yrke – en imitatörs arbetsredskap!”

Göran Gabrielsson – Livsbejakande nöjesprofil
Har deltagit i Mullingstorp's kurser **MÖT DIG SJÄLV**

MÖT DIG SJÄLV – KURSER I AVANCERAD SJÄLVKÄNNEDOM

Att må dåligt är ofta kroppen och själens sätt att tala till oss. Vi behöver stanna upp och tolka det som händer. På våra kurser får du med hjälp av vårt professionella team av läkare och terapeuter, möjlighet att möta dig själv på ett existentiellt djupare plan. Du får med dig insikter och verktyg som kan ge ditt liv en helt ny riktning.

Kursdatum 2015. Begränsat antal platser.

16-23/1, 13-20/2, 17-24/4, 15-22/5, 26/6-3/7, 31/7-7/8, 21-28/8, 11-18/9, 9-16/10 och 20-27/11.

Kurserna vänder sig till alla, såväl privatpersoner som företag.

För mer information om kurserna besök www.mullingstorp.com.

HÖSTERBJUDANDE – TVÅ FÖR EN

”Att må dåligt är en bra början”

– en bok om den obegränsade människan, av Bengt Stern- läkare och grundare av Mullingstorp. Boken ger en klar bild av vårt psyke – varför vi reagerar som vi gör och varför vi mår dåligt. Den ger också en bakgrund till våra *Möt Dig Själv*-kurser.

Två böcker till priset av en.

För varje bok du köper skickar vi en bok gratis till en vän. Fyll i talongen och skicka till Mullingstorp på nedan angivna adress eller maila till info@mullingstorp.com. Du kan även beställa via telefon 0125-132 20. Gäller 31/3 2015 eller så långt lagret räcker.

Ja, tack! Sänd mig snarast:

ex. av Att må dåligt är en bra början (bok 212 sid) à 145 kr.

Namn:

ex. av Att må dåligt är en bra början (ljudbok, 6 cd) à 195 kr. Porto ingår. Inbetalningskort medföljer.

Adress:

Postnr/ort:

Telefon:

Skicka mitt gratis ex. till min vän:

Namn:

Adress:

Postnr/ort:

Telefon:

*30 dagars returrätt. Kursfolder medföljer bokleveransen kostnadsfritt. TEXTA TACK. (Situation Stockholm jan 2015)

Mullingstorp Kursgård, Rönö Mullingstorp 1, 61027 Vikbolandet, 0125-13220, info@mullingstorp.com | www.mullingstorp.com

"Jag har sett hur klimatet har hårdnat"

Var har du varit?

– Jag har precis varit och lämnat upplevelseboxar på Ica.

Vad tycker du bäst om i tidningen?

– Reportagen är bra. Men jag köper inte tidningen bara för läsandets skull utan för att det är ett bra sätt att stödja människor i en utsatt situation.

Hur länge har du köpt den?

ICA KVANTUM,
SICKLA 10.45
NAMN: Jens Fredell
ARBETE:
Försäljningskonsult
ÅLDER: 43 år
BOR: Sundbyberg

– Ända sen starten. Den var lite tafflig i början, men nu är den riktigt bra och fyller dessutom en viktig funktion. Tidigare körde jag budbil i stan och jag har sett hur klimatet har hårdnat för de hemlösa.

Var brukar du köpa tidningen?

– Jag köper den nästan alltid i

Bromma Blocks.

TEXT GERD ERIKSSON FOTO MAGNUS SANDBERG

Släpp in solen i ditt liv

Med den svenska solskensfamiljen

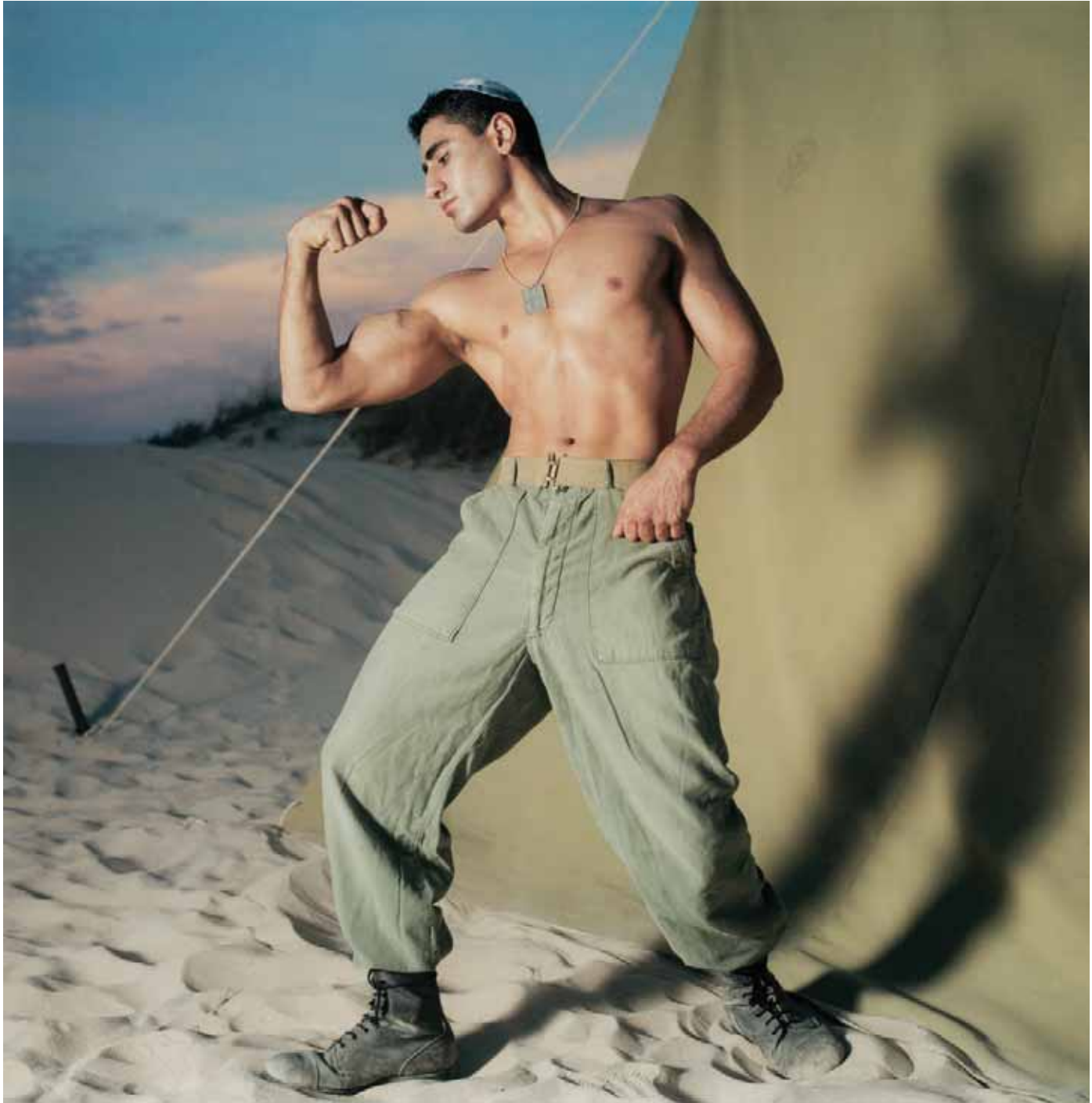
Fakta om D-vitamin och K2

Under vinterhalvåret kan vi i Sverige inte bilda D-vitamin i huden eftersom UVB filtreras bort i atmosfären när solen står lågt. På sommaren kan huden bilda 10 000 IE D-vitamin på 30 minuter. *Vitamin D bidrar till immunsystemets normala funktion och ett normalt upptag av kalcium. Vitamin D och Vitamin K bidrar till att bibehålla normal benstomme. Kosttillskott bör inte användas som ett alternativ till en varierad kost. Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.*

Holistic

Holistic är ett svenskt företag som utvecklar egna kosttillskott. Holistics produkter finns hos terapeuter och i välsorterade hälsobutiker. Läs mer på www.holistic.se

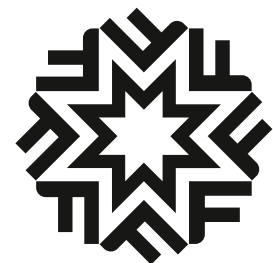

Adi Nes *Narratives*

Adi Nes noggrant iscensatta verk hämtar inspiration från bland annat scener ur konsthistorien, berättelser i bibeln och den komplexa politiska situationen i Israel. Hans konstnärskap har många bottnar och de storskaliga bilderna är minutiöst ljussatta och tekniskt fulländade. I utställningen *Narratives* presenteras Adi Nes mest betydelsefulla arbeten under 20 år.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet alla dagar 9–23 | fotografiska.se

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

LUMIX

SAMSUNG

PARTNERS

Clear Channel

LINDAHL

accenture

EY
Building a better
working world

TELE2